

756

W. H. Lapedatu 2

**INDEPENDINȚA
CONSTITUTIONALE**

A

TRANSILVANIEI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Terram autem quam petivit a Nostra Gratia,
nullatenus concedimus Nobis viventibus.

*Memorutu ducele Româniloru, catra
Arpadu ducele Unguriloru.*

IASSII

Tipografia lui Adolf Bermann, Podulu-vechiu.

1861.

„Непорочіеа Трансільваніеі тогѣ-деазна
„din гѣра Țigărească ши дела Țigări с'а
„грасѣ... Астѣеліс пердѣрѣтѣ ши гѣра ши
„лібертатеа.“

Ата скріе нѣ Țигро-Секѣіс din Тран-
сільванія, *Tsergey*, хроіікаріѣ din секл. 17.

Țигріі апѣрѣ ши сѣсѣініѣ кѣ енерѣіе дреп-
тѣріе історіче але Țigăriei фаѣтѣ кѣ Австріа. Еї
аратѣ кѣткѣ інтре Țigăria ши провінделе ере-
дитаріе але Австріеі, нѣ este нічї хрѣтѣ de *snipe*
реалѣ, чї нѣтаї о сімплѣ *snipe персоналѣ*. Кѣ
алте кѣвінте: кѣткѣ інтре Țigăria ши Австріа
нѣ este нічї о алѣ легѣтѣрѣ афарѣ де ачѣста кѣ
persóna че este Імпѣратѣ алѣ Австріеі, ачѣеашї
este, іп нѣтереа Санѣізінеі прагматіче, totodatѣ
ши Реѣе алѣ Țigăriei: dinastia, нѣ Австріа,
domnește іп Țigăria; Реѣелѣї нѣ Імпѣратѣлѣї
este сѣпѣсѣ Țigăria.

Афарѣ де ачѣстѣ рапорѣтѣ де Țnipe персоналѣ
кѣ Австріа, Țigăria аре дрептѣлѣ де а се гѣ-
верна, де а-ші фаѣе леѣї ши де а ле есекѣіа,
імпрехѣнѣ кѣ Реѣеле сеѣ, іп деплінѣ інден-

dinuzь de къръ тóте челелалте церї. Ънгарїа, фъръ а-ші кълка їн нїчїóre ea сингъръ дрентълъ Аз-
 tonomieї sale, нъ нóте съ се сзпхнъ ministerїзлї
 нїчї dieteї din Biена, кърчї prin ачеста с'ар сз-
 пхне знеї пстерї стръне алъ кърей пхнтъ de
 vedere н'ар фї знгърескъ, але кърей interese
 н'аръ фї знгрештї. Ши зна ка ачеста ар їн-
 semna а се синзчїде, а комїте о крїмъ їн кон-
 тра нацїзней. „Deчї чеа de їntїїш шї чеа маї
 „sїntъ datorїнuzь а нóстръ este de а ne пхне
 „тóте пстерїле, тóте факълъцїле їнтръ ачееа, ка
 „Ънгарїа съ ръмїе Ънгарїе, шї аzonomia шї
 „їndependїнга еї konstїtсїоналъ съ се сзсзїе
 „невїолатъ.”

Ётъ, їн esenuzь, adresa че are съ факъ Dieta
 din Pesta къръ Франчїскъ Іосїфъ.

Adresa е пропхсъ de patriotзлъ Deак, шї е
 лхкратъ de елъ їнтр'зпъ tonъ de о повїлъ вър-
 вьцїе, кз о профхндъ кзнощїнuzь, шї кз о а-
 девъратъ кзнощїнuzь а дрентхрїлоръ патрїеї sale.

Їнсъ, лхкрь de мїраре! Їн моментзлъ че Deак
 апъръ кз атїтъ patriotismъ, дхпъ лїтера дрент-
 тзлї istorїкъ, їndependїнга Ънгарїеї фацъ кз
 Азstria: їнтръ ачелашї momentъ, ка зпъ фелїш
 de аdevъратъ Бах знгърескъ, іеа їнтръ нїмїка

de a pretinde nѣ nѣmaї дела Кроація ші дела Банатѣ, чі кіарѣ ші дела Transilvania, ка ачесте церї сѣ се сѣпхїе гѣвернѣлѣи Ѣнгѣресѣѣ дїн Песта, ші сѣ мѣрѣ ла диета Ѣнгѣресѣѣ дїн Песта. Ка ші кѣмѣ ле ар зїче: „Стѣпнїлѣѣ вострѣ, Кроацілорѣ, Бѣлѣцанїлорѣ ші Transilvanїлорѣ, де азї ĩnainte nѣ maї este ministerїлѣѣ дїн Вїена, нїчї парламентѣлѣѣ дїн Вїена. Де ачестѣ рѣѣ скѣпаці, кѣчї ĩн локѣлѣѣ лорѣ вѣмѣ сѣ не пѣnemѣ ної, гѣвернѣлѣѣ ші парламентѣлѣѣ дїн Песта: вої каѣтѣ сѣ ренѣнчїаці ĩndїvїdѣалїтѣѣцїї вѣстрѣ, кѣчї алтїнтре ної, Ѣнгѣрїї, нѣ амѣ пѣтѣ фї марї ші тарї, ші нѣ не амѣ пѣтѣ пїлїнї мїсіѣнеа нѣostrѣ ĩн Оріентѣ. Ачеста este ші дрентѣл ĩstօrїкѣ алѣ корѣнѣї чѣї сакре а Ѣнгарїѣї. Ної сїнтѣмѣ стѣпнїїї вострї. Дакѣ врецї а фї четѣценї егалї кѣ ної, каѣтѣ сѣ вѣ рѣсѣлвїцїї а фї четѣценї Ѣнгѣрїї, кѣчї ĩnterpїtatea Корѣнѣї ші хїнїtatea Statѣлѣї нѣ admїte Statѣ ĩн Statѣ. Врецї а фї Славї, поѣтїмѣ ĩн Serbia sѣѣ ĩн Persia; врецї а фї Ромѣнїї, поѣтїмѣ ĩн Moldavia sѣѣ ĩн Цѣра Ромѣнѣскѣ. ĩн Ѣнгарїа нѣ сїнт нїчї нѣ потѣ фї декїтѣ нѣmaї Ѣнгѣрїї: хнѣ сїнгѣрѣѣ Statѣ, о сїнгѣрѣѣ Naцїѣне, хнѣ сїнгѣрѣѣ гѣвернѣѣ, о сїнгѣрѣѣ діетѣ.”

Kiар întокмаі ворѣа ши Бах, пѣмаі кѣтѣ Deак ши аї лѣї, їн локѣ de Немѣѣ ши Немѣескѣ, пѣнѣ Ѣнгѣрѣ ши Ѣнгѣрескѣ. Кроаѣїї ѣарѣ ши Бѣлѣ-ѣаниї, ва кїарѣ ши Трансилваниї, арѣ авѣ de а алеѣе їнтре стѣпїнїре немѣескѣ, сѣѣ ѣнгѣрескѣ, їнтре ѣн Бах немѣескѣ, сѣѣ ѣнгѣрескѣ.

Ўтѣ лоѣїка лѣї Deак ши а тѣтѣ dieta ѣнгѣрескѣ !

Ла аѣесте мїнѣнате претензиїнї аѣстриаѣе, тра-
дѣсе їн ѣнгѣреште, Бѣлѣѣаниї, консѣлтаѣї фїїндѣ,
рѣспѣнсерѣ кѣ еї ворѣ а рѣмїне їndenѣнѣнѣї
de Ѣнгарїа, ши ѣнїѣї кѣ Трансилваниа. Аѣстриа
їнсѣ її їнкорпорѣ кѣ Ѣнгарїа. Кѣ тѣте аѣестеа,
D. Мочїони, фїїндѣ алесѣ денѣтатѣ ла Лѣгроѣѣ,
їши денѣсе мандатѣлѣ, декїарїндѣ кѣ елѣ нѣ арѣ
ѣе кѣѣта ла dieta ѣнгѣрескѣ дїн Песта, фїїндѣ
кѣ елѣ нїѣї нѣ este нїѣї нѣ арѣ de гїндѣ а се
фаче Ѣнгѣрѣ. Ѣѣїалалѣї денѣтаѣї аї Банаталѣї,
дѣрере, се дѣсерѣ ла Песта, ши акѣмѣ, лѣкрѣ
прѣ фїрескѣ, се вѣдѣ облїгаѣї а да довезї ши
а рекѣнѣште кѣ еї сїнї ѣетѣѣанї сѣѣ *vivї ma-*
giarї адекѣ Ѣнгѣрї, спре а фї верїфикаѣї. Bezї
desbaterеа ѣе а ѣрmatѣ ла dieta дїн Песта кѣ
okasїzneа верїфикарїї D-лѣї Бавешѣ, їн Gazeta
Transilvaniei N° 39, 13 maiѣ 1861. Dealt-
mїнтрѣ, дрентѣрїѣе їstorїѣе але Банаталѣї des-

тѣлѣ де фѣмосѣ сѣнт десѣшѣрате ѣн мемо-
рандѣлѣ фѣкѣтѣ де D. Мочѣони.

Че се џине де Кроаџиа: ачѣстѣ џѣрѣ пре
лѣнѣ тѣлѣ автономиа са, пѣнѣ ла аналѣ 1848,
тримитеа Депѣтаџѣ ла диѣта дѣн Пѣста. Астѣзѣ
ѣнсѣ џине ла ѣndenѣнџа са, шѣ прекѣмѣ нѣ
тримите репѣсѣнтанџѣ ла диѣта дѣн Виѣна, де а-
семине нѣ врѣ а тримите нѣчѣ ла диѣта дѣн Пѣс-
та, а рѣтѣндѣ кѣ шѣ Кроаџиа аре дрѣнтѣрѣ ѣс-
торѣче, кѣ Кроаџиѣ нѣ сѣнт Ѣнѣрѣѣ, кѣ Кроаџиа
нѣ е Ѣнѣрѣе.

Че ворѣ фѣче Трансѣлванѣи? Пѣнѣ ѣн момѣн-
тѣлѣ де фѣџѣ, еѣ нѣ сѣнт кѣѣшаџѣ ла Виѣна, дарѣ
нѣчѣ ла Пѣста. Пѣнѣ астѣзѣ автономиа шѣ ѣн-
denѣнџа Трансѣлванѣеѣ, чеа атѣтѣ де веке,
шѣ прѣн атѣте акте, леџѣ шѣ жѣрѣмѣнте шѣ прѣн
атѣта сѣнџе консакратѣ, а рѣмасѣ неатѣнсѣ. Де
ла тѣрѣа патриѣтизмѣлѣ Трансѣлванѣлорѣ ва а-
тѣрѣна дакѣ Трансѣлванѣа аре сѣ рѣшѣѣе Тран-
сѣлванѣе, лѣверѣ шѣ неатѣрѣнатѣ прекѣм а фѣстѣ
шѣ еѣте ѣнкѣ, аѣ дакѣ еѣте ка шѣ ачѣстѣ антѣкѣ
џѣрѣ сѣ ажѣнѣгѣ ѣнде а ажѣнсѣ Банатѣлѣ, нѣ
о провинџѣ а Ѣнѣрѣеѣ, чѣ, шѣ маѣ рѣѣ, кѣѣтева
дѣстрикте ѣн кѣре сѣ се десѣакѣ, *membra dis-*
jecta corporis, сѣнѣссе деадрѣнтѣлѣ гѣверѣнѣлѣѣ

din Pesta. Acesta pretinde Ţngaria къ о vio-
 ленцъ атѣтъ de neînkinzită. Acesta pretinde
 Deak mi totă чеіалалці азстриачі знгрешті din
 dieta Pestei. Acesta însъ нъ о voră Transil-
 vaniі odatъ къ капълъ, прекъмъ ащ dată dovadъ
 ла 1848, mi прекъмъ дащ dovadъ mi astъзі.
 Ми Transilvaniі ащ drentate, pentръ къ mi еі
 інкъ ізвескъ, mi ащ drentate de a їзби, ливер-
 tatea mi independinца. Прекъмъ Ţngaria нъ
 врѣ, mi are drentate de a нъ врѣ, a se съ-
 пъне ministerіалі mi dietei nemцешті din Biena:
 de asemenea Transilvania нъ врѣ, mi are mai
 малъ drentate deкѣтъ Ţngaria фацъ къ Austria,
 de a нъ врѣ, a se съпъне гвернеріалі mi dietei
 знгрешті din Pesta, pentръ къ че алъ ар ін-
 semna ачѣста deкѣтъ a se съпъне знеі птері
 стрѣне алъ къреі пентъ de vedere н'ар фі tran-
 silvanікъ чі знгарікъ, але къреі interese н'аръ
 фі transilvanіче чі знгаріче! че алъ ар ін-
 semna deкѣтъ а-ші кълка ea сингъръ ін пичіоре
 drentалъ independinцеі sale, deкѣтъ a se синг-
 чиде, aomite о кримъ ін контра patriei. De
 asemenea violate нъ-сщ капавілі patrioціі Tran-
 silvaniei, mi patriotъ é totă фііалъ мхнцилоръ
 de аспъ аі ачестеі цері класіче.

Скопѣлѣ ачестеї скрієрї este de a арѣта кїтѣ сїнт де недренте претенсіонїле челе вїоленте че формѣзъ диета дїн Песта, ла провѣнереа лѣї Деак, асѣпра Трансїлванїєї; кїтѣ сїнт ачелешї де перїкѣлѣсе пентрѣ лїбертатеа комѣнѣ а по-пѣрелорѣ; кѣмѣ ѣлѣрїї, їн моментѣлѣ че ворѣ сѣ скане дїн гїареле ѣрманїзмѣлѣї, чѣркѣ а їнгрїдї шї еї алте ѣрїї шї алте нацїонїї; шї кѣмѣ еї прїн ачѣста їмперїкѣ дорїта їнфрѣѣїре а по-пѣрелор, шї сервескѣ де мїнѣне каѣса дѣшманѣлѣї комѣнѣ, каѣса реакцїоней шї а despoticismѣлѣї. Кѣ deosebїре, скопѣл ачестеї скрієрї este de a арѣта, ачееа че де алтїнтрѣ шїїѣ тоѣї копїїї деавїа ешїдї дїн скѣлеле Трансїлванїєї, кѣ адекѣ Трансїлванїа, дѣпѣ дрентѣлѣї исторїкѣ, дѣпѣ Санкцїонейа прагматїкѣ, шї дѣпѣ тѣте ле-ѣїле постерїѣре, шї дѣпѣ воїнѣа де астѣзї а тареї мажорїтѣѣї а попѣрелорѣ еї, este o ѣѣрѣ кѣ тотѣлѣ неатїрнатѣ де ѣѣра ѣнгрѣскѣ; кѣмкѣ їнтрѣ Трансїлванїа шї ѣнгрїа, дѣпѣ дрентѣлѣї исторїкѣ пїн' астѣзї їн вїѣре, нѣ este нїчї ѣрмѣ де ѣнїре *реалѣ*, чї нѣмаї o сїмплѣ ѣнїре *персоналѣ*, пентрѣ кѣ, їн пѣтерѣа Санкцїонейа прагматїче, челѣ че доммѣте прѣсте ѣнгрїа їн калїтате де *Реѣе*, доммѣте тотѣ одаѣѣ шї прѣсте

Transilvania în calitate de *Mare Prinçine*; кѣтъкъ фацъ кѣ Австриа, Transilvania totă întrѣ ачелаші рапортѣ де хнуре персоналъ се гъсе- ште ка ши Ȓngaria; ши кѣтъкъ легѣтѣриле Тран- силваніеі кѣ каса Хабсбургікѣ sînt де ачелаші патрѣ ши де ачелаші пѣтере ка ши але Ȓngariei, кѣ ачелаші сінгѣрѣ діферінцѣ кѣ дакъ легѣтѣриле цереі Ȓngreştii кѣ ачелаші касѣ до- мніторѣ датѣзѣ де кѣ інченѣтѣлѣ секлѣлѣ 16, апоі але Transilvaniei пѣртѣ пѣмаі data ан- лѣ 1691.

Étz че воіх сѣ арѣтѣ.

Нѣ претіндѣ а лѣмина пре Transilvanii: Тран- силваніі шиі кѣноскѣ дрепѣтѣриле лорѣ, аѣ ши i- nima de а ши ле анѣра; чи ашѣ допи ка Ȓn- гѣрїі сѣ капете, тѣкар астѣзї, mintea de каре аѣ fostă lipsită, о де треі опї дѣрепе! да а- нѣлѣ 1848, спре ненорочїреа лорѣ, ши спре ненорочїреа нѣстрѣ! Фїе ка сѣ не пѣтемѣ ін- фрѣцї! Нѣ лі се чере нїчі хнѣ сакрїфічіѣ, де- кїтѣ пѣмаі дрепѣтѣ егалѣ: сѣ респекте дреп- тѣлѣ де есїстінцѣ neatîrnată а Transilvaniei, дрепѣтѣ де каре Transilvania totdeauna s'a вѣ- кѣратѣ ши се вѣкѣрѣ, прекѣмѣ ши Transilvania ва респекта дрепѣтѣлѣ де есїстінцѣ а Ȓngariei

Етъ о кондиціоне де Інфрѣдире пре кѣтъ де дрѣнтъ, пре аттѣ де еѳтинъ ши зшѳръ. Мѣне поѣмѣне веѳї фѣ констрѣншї, о! Шпрѣрї, а рекк-
 нѳште ачестѣ дрѣнтѣ ши Кроаціеї каре нѣнъ ла
 1848, фѣчеа парте дин Диета вѳстръ: кѣ кѣтъ
 маї вѣртосѣ нѣ се кѣвине а атака индѣпендинѣа
 знеї цѣрї каре, де кѣндѣ а воитѣ сѳрта сѣ а-
 жѣнѣ сѣнтѣ домнѣа ачѣлеїашї кѣсе сѣнтѣ каре
 стаѳї ши вої, н'а авѣтѣ нѣчї зпѣ фѣлїѣ де аме-
 текѣ нѣчї кѣ гѣвернѣлѣ нѣчї кѣ диѣта вѳстръ.

II.

Съ черчетъмѣ, дечї, шї дrentxpиме историче а ле Трансилванїеї, шї рапортълѣ жхрїдїкѣ в каре се гъсеште ачестъ церъ фацъ къ Ѣнгарїа шї къ провинцеле ередїтарїе але Австриеї. .

Цера Ѣнгрѣскъ ера дежа сѣпъсѣ кесеї Хавс-вѣрцїче, пѣцїнѣ дъпъ вѣтаїа фаталъ де ла Мо-хачї каре се втїмпласе ла а. 1526.

Еръ Трансилванїа, маї ферїчїтъ, се възвѣра де independence, де сѣверанїтатеа са, сѣпѣ домнї алешї дїн сїнѣл сеѣ, карїї, де асемїне домнї-лорѣ церїлорѣ Ромъне, се рекъноштеа де трї-вѣтарї аї Пъртеї Otomane.

Ѣнгарїа ера Хавсвѣрцїкъ, кѣте одатъ Австри-акъ шї маї Церманїкъ, прекъмѣ, дъреѣ, исто-рїа не спъне; Трансилванїа, трївѣтаръ а Тър-чїлорѣ. .

Аша зрмѣ ачеста пентрѣ Трансилванїа, пїнѣ кѣтрѣ фїнїтлѣ секлалї XVII.

Дъпъ лъпте неїнчетате де маї дорѣ секле, в fine, Трансилванїа, оstenїтъ, в фапѣ вкѣ де пре ла а. 1688, кѣзъ шї еа сѣпѣ протек-

циінеа каеті Хабсбургіче. Ёрѣ ла а. 1699, prin art. I алѣ трактатѣлѣ де Карловицѣ, речноскѣ ши Порта фактѣлѣ Independență, адекѣ тречереа Трансилваніей сѣнтѣ стѣнпиреа ши пѣтереа ачелей каете domnitórie.

Însѣ прекѣмѣлѣ Țngaria, de asemenea Transilvania нѣ s'a сѣнѣсѣлѣ фѣрѣ condițiunii.

Kondițiunile че s'aș стипѣлатѣ pentru Transilvania, sînt de asemenea natѣрѣ ши валóre кѣ ачеле че s'aș стипѣлатѣ pentru Țngaria. Esența lorѣ стѣ Întрѣ ачееа кѣ Transilvania, сѣнтѣ domniirea каеті Хабсбургіче, este нѣ Statѣ independente atітѣ де Țngaria кітѣ ши де челедалте цері але каеті domnitórie. Адекѣ, Transilvania кѣ тóте ачесте цері, стѣ нѣмаі Întр'o нпире *personală*.

Лѣмѣрїтѣ сїнт еснѣсе ачесте дрентѣрї але Трансилваніей атітѣ Ін **diploma sacră** а Імператѣлѣ Леополдѣ I, де ла 1691, Charta magna а Трансилваніей; кітѣ ши Ін аша нѣмїта Resoluțiune Alvinciană де ла 1693; де асемене Ін Sankțiunea pragmatikă; ши маі алесѣ Ін декретеле комїціелорѣ де ла а. 1790.

Întрѣ Інченѣтѣ, каета абстриакѣ претіндеа нѣмаі дрентѣлѣ де протекциуне асѣпра Трансилваніей: ачестѣ дрентѣлѣ Інсѣ нѣмаі де кітѣ. Nolentes volentes proteget vos sua Majestas. *Врециі ns*

вреци, *Maiestatea Sa are sa ez protégz.* Ётъ кѣмъ се адреса солїи императѣлѣ кѣрѣ Трансїлванїи. Прин Декретѣлѣ комїциелорѣ де ла а. 1688 де ла Фѣгѣрашѣ, цѣра ишї ресервѣ дрептѣлѣ лїверей алецери а Принципелѣи сеѣ. „*Libera principum electio Transilvanis relinquatur,*” сѣнѣ ачеа леце сѣѣ Декретѣ. Императѣлѣ Леополдѣ пропознеа атѣнчї Трансїлванїелорѣ ка принципеле лорѣ сѣ се нѣмере їнтре принципїи имперїелѣи Романѣ, шї Трансїлванїа їнтре Статѣрїле ачестїи имперїелѣи. Ён Трансїлванїа їнсѣ пре атѣнчї де авїа се гѣсїа хнѣ барватѣ каре сѣ кѣноскѣ консечїнгеле хнѣи асемїне актѣ. Шї, пѣте супре порочїреа лорѣ, Трансїлванїи нѣмаї дїн непрїчелере нѣ се їнвоїрѣ ла о асемїне їнкорпораре їн Цертманїа. Ён їнсашї дїпломѣ Леополдїнѣ де ла 4 Дечемврие, 1691, фѣндѣментѣлѣ дрептѣрїелорѣ Трансїлванїеї консакратѣ прин атїте жѣрѣмїнте де кредїнгѣ дїн партеа цереї шї дїн партеа домонїторїелорѣ пїнѣ ла а. 1848, їн їнсашї ачестѣ Дїпломѣ, Анафї П се рекѣносѣте де принципеле алѣ Трансїлванїеї. Ёнсѣ ачестѣ нецревнїкѣ ресїгнѣ ла а. 1699 пре лїнгѣ о пенсїзне де 12 мїї фл. пре анѣ, шї де атѣнчї дрептѣлѣ де алецере їнчетѣ, рекѣноскїндѣ-се Императѣлѣ де принципеле алѣ Трансїлванїеї.

Імператѣль Леополдѣ прѣн Діпломата де ла 1691, арт. I, се облігъ де а обсерва тѣте кон-stituciunile ши леѣле Трансѣлваніеі. Прѣн хртамаре,

1) Че се џине де *гвернѣ*, ѣн пѣтереа арт. II. III. VI. Трансѣлваніа, дѣпъ датина де маі пайнте, ѣші ва авѣ гвернѣлъ сеѣ адекъ кон-сіѣлъ ѣнтѣмъ алъ прѣнѣпелѣ; де асемѣне гвернаторѣ ши канѣларѣ сѣпретъ; мѣліѣа Трансѣлваніеі ва авѣ Ценерарѣлъ сеѣ. Гвернаторѣлъ ши консѣларѣ ѣнтѣмѣ, Канѣларѣлъ, Ценерарѣлъ, прекъмъ ши маі марѣ комѣтателоръ, адмѣнстратѣвѣ ши жѣдекъторешѣ, воръ фѣ алешѣ дѣпъ сѣлъ де маі пайнте, ши ѣнтѣрѣѣ де кѣтръ домнѣторѣ. Дѣпъ арт. IV ла тѣте фѣнкѣѣіunile пѣвлѣче се воръ аплѣка пѣмаі Трансѣлванѣ ѣндѣенѣ.

2) Че се џине де *пѣтереа леѣіслатѣвѣ*, ѣн вѣртѣтеа арт. III ши IX, комѣѣіеле сѣѣ діета рѣ-тѣне дѣпъ сѣлъ векѣ; се ва ѣелебра ѣн тотъ аплъ; домнѣторѣлъ ѣші ресервѣ дрентѣлъ ѣнтѣрѣеі.

3) *Трѣбстѣлъ* ѣереі, ва фѣ де 50 мѣі ѣн тѣмнъ де паче; де 400 мѣі ѣн тѣмнъ де ресвелъ. Бѣ-пѣрѣле прекъмъ ши алте венѣтѣрѣ фѣскале се кѣ-вѣнъ прѣнѣпелѣ. Алте дѣрѣ пѣ се воръ ѣнтро-дѣче. Арт. XI, XII.

Éтъ кзпринсълъ есенциалъ алъ Дипломеі Ле-
ополдіне де ла 1691.

Інкъ Іп коміціеле де ла 1722, се ацентасе
Санкціонеа прагматікъ „*abolinds-se τότε лепі-
ле ши датинеле де маї пайнте каре декретезъ
сеш индікз дрентълъ лібереї алецерї а прінсі-
пілорș цереї, сеш вре о легатсрз а Трансилва-
ніеї кз Тсрчїї.*” Ёръ прін Декретълъ коміціе-
лорș де ла 1743, ачеа Санкціоне се конфірмъ
ші пентрз Трансилваніа, Інокнаї прекъмъ се
фъкзе ачешта пентрз Ънгаріа прінтр’онъ артї-
кулъ де ла 1723.

Тότε дрентхріле фзндаментале але Трансил-
ваніеї с’ащ есплікатъ ши с’ащ Інтърітъ Інкъ ши
маї мълтъ прін декретеле челе меморавіле а
ле коміціелорș де ла 1790.

Art. V алъ декретелорș де ачестъ анъ зиче:
„*Maiestatea sa ши свчесорїї сеї ворș гсверна
Трансилваніа конформъ лепілорș еї пропріе,
ерз пс дспз кінзлъ ксмъ се гсвернз провинцеле
ерeditаріе;*” totъ ачестъ артїкулъ зиче къ Тран-
силваніа este хнъ прінціпатъ „*de sine stătătoris
ши neatърнатъ де алтз церз.*” (per se subsis-
tens, et ab alio regno independens Principatus
Transilvaniae).

Art. VI, зиче: „*пстереа де а фаче лепї, де
а ле аброга, ши де а ле Інтърпета астентікș*

este komens prîncipelsî şî dietei." Ёрѣ „*ps-
terea esekstivă, dăpъ art. VII, o va eserçita
prîncipela dăpъ încellessă leçiloră, aşa dară
ssăă patenteloră se va restrînge la pşblîkarea
psmaî a çeloră konforme leçiloră.*"

Art. VIII, zîche: „*Dreptăă de a înceia trak-
tate şî de a trîmite solî, este snă dreptă re-
servată prîncipelsî; însă la kasă kîndă s'ară
înceia traktate ks strîniî despre trebî atin-
gătorîe de Transilvania, Maiestatea sa se va
sfârtsî şî ks gşvernăă Transilvaniei, va as-
kăta şî reflexiunile Dietei, şî şnceiăndă-se
pache o va pşblîka Dietei. La psmprea so-
liloră, Maiestatea sa va fi ks msare aminte
şî asşpra Transilvaniloră, ks deosebire la
psmprea açeçiloră din îmbela prîncipate.*"

Çe se çine de sankçîsnea tătçporă açestoră
dreptşrî: „*apoî prîncipela îndată çe prîmeşte
fşrînele gşvernăăşî, însă psmprea sankçîsnei prag-
matîche, emite snă peskrîntă prin kare asîrsş
pre çeră despre tôte dreptşrîle ei, ks de-
osebire despre dreptşrîle ksprînsa însă dîploma
şî Leopoldă I, şî açéstă asîrsşare, dăpъ çe
prîmeşte de la çeră otaçîşă de kredîuçă,
o întçreşte prin komisarişă seă şî ks şçşră-
mîntă de kredîuçă.*" Art. II de la 1790.

Éтъ диниаминтеле конститѹциѹнеі ші inden-
дингеі Трансилваніеі.

De znde, în сѹртѹ, зрмѹзъ къ Трансилваніа
аре гѹвернѹлѹ ші леѹислаѹциѹнеа са пропріе.
Принѹинеле о гѹвернъ дѹпъ леѹиле сале наѹио-
нале, нѹ дѹпъ модѹлѹ кѹмѹ гѹвернъ алѹ ѹері
але сале. Принѹинеле este îndatoritѹ „de а нѹ
сѹфері ніѹ чеа шіі мікѹ derogare а дрентѹ-
рілорѹ ачестѹі принѹипатѹ *каре este de sine stă-
tutorіѹ ші neatîrnatѹ de алѹ ѹѹрѹ.*” Трансил-
ваніа, în привіреа нѹтереі сале гѹверnementале,
леѹислатіве ші есекѹтіве, totѹ атіѹ este de in-
dependinte de Țnгаріа, прекіѹ este de Тіролѹ
сѹѹ Салѹзѹрг. Синѹра легѹзѹрѹ че есістѹ ін-
тре Трансилваніа де о парте, ші інтре Țnгаріа
ші тѹте чеделалѹ ѹері але касеі Хабсѹврѹ-
ѹіче де алѹ парте, este зпіреа персоналѹ.
Прекумѹ independінѹа конститѹциѹналѹ а Țnгарі-
еі се інтрѹіа prin жѹрѹмінѹе де кредінѹѹ а-
тіѹ дін партеа Реѹелѹі кіѹ ші дін партеа ѹереі,
де асемене се інтрѹіа ші independінѹа Тран-
силваніеі prin жѹрѹмінѹе де кредінѹѹ дін пар-
теа ѹереі ші дін партеа принѹипелѹі еі.

Îн леѹиле Трансилваніеі піпъ ла а. 1848, де
спре рапортѹріле Трансилваніеі къ Țnгаріа нѹ-
маі атіѹ стѹ къ ла а. 1688 се декретѹ: „ка
сѹ се факѹ дрентате претенсінілорѹ челорѹ жѹс-

ste ce aș Transilvanii în țera Ungrească.“
 Ёрѣ ла а. 1790, се декретѣ: „ка Transilvania sѣ не поѣтѣ фи силѣ а се инкорпора кѣ
 ѣѣра Унгрѣскѣ.” Маї рѣсимѣ ин пѣнтѣлѣ XXI
 алѣ Resoluțiunei Alvinçiane кѣ „*cancelaria de
 Kerte a Transilvaniei sѣ fie de totѣ deosebitѣ
 de а ѣреї Ungreștii*” (prorsus separata). De-
 parte de а ѣи Transilvania ин врео знѣре кѣ
 Унгарѣа, еа се рѣсемѣ кѣ аѣѣста интр’знѣ про-
 чѣсѣ интернационалѣ pentрѣ distriktele че се
 интѣндѣ нѣнѣ ин Тѣсѣ, кѣре de facto сѣнт инкор-
 порате кѣ Унгарѣа, ми кѣре de jure сѣнт але
 Transilvaniei.

Инсѣ, зѣкѣ Унгрѣи, дакѣ Transilvania а фостѣ
 Statѣ de sine stătѣtoriѣ ми neatрнатѣ de Унгарѣа
 нѣнѣ ла а. 1848; аної ла аѣѣстѣ анѣ, Тран-
 silvania а инѣтатѣ de а ѣи о ѣѣрѣ, ми-а пер-
 дѣтѣ ми нѣмеле ми есѣтинѣа, с’а инкорпоратѣ
 кѣ Унгарѣа, десѣѣкѣндѣ-се интр’знѣ нѣмѣрѣ de
 distrikte але ѣѣреї Ungreștii. Сѣ vedemѣ.

III.

Aste прѣ адевѣратѣ къ ла а. 1848, dieta de la Клѣжѣ а адѣсѣ о аша нѣмитъ леце де **Ѣнире**.

Spре а прѣ жѣдека валѣреа ши валидitatea ачестеї лецї, este neaparatѣ а не адѣче аинте де химера чеа виолентѣ а **Мариаризмѣлѣ**, ши де конститѣцизнеа интерѣ чеа **monstrѣосѣ** а Трансилваніеї.

Інкѣ де пре ла а. 1825, ши івеште **Мариаризмѣлѣ** канѣлѣ сеѣ челѣ **Ѣривѣндѣ**. Аденѣїї ачестеї химере крештеа пре тѣтъ зїоа, ши стрїга кѣ пѣтереа **вѣчинѣлѣ** че ва **кстремѣра** пѣмїнѣлѣ ла **жсдецѣлѣ** челѣ **din врѣ**, прекѣмѣ зїче **Баронѣлѣ** **Вешеленї**; стрїга: **sntemѣ** **amenїngѣї** де **Ѣрманїзмѣ**, де **Панславїзмѣ** ши де **Дакороманїзмѣ**: **сїнѣра** **нѣстрѣ** **мїнѣсїре** este о **дѣрѣ** ши о **наѣїзне** **Ѣнѣрѣскѣ** **маре** ши **знїтъ**, сеѣ **vomѣ** **перї** де пре **Ѣаѣа** **пѣмїнѣлѣ**: о **дѣрѣ** **Ѣнѣрѣскѣ** **каре** **Ѣрѣ** **Transїlvanїa** **п'ар** **авѣ** **їнѣлесѣ** **нїчї** **вїїторїѣ**. **Independїngа** **Кроаѣїеї**, **Славонїеї**, а **Transїlvanїеї**, **сѣ** **se** **desѣїїнѣ** **ѣeze**, ачесте **ѣерї** **сѣ** **se** **їнѣрѣнеze** **кѣ** **Ѣнѣрїа**:

локѣиторіи ачесторѣ церї, Славїи шї Ромѣнії, съ се контопѣскѣ ин Ѣнгѣрї. Алѣ-фелїхъ нѣ е мїн-тѣрїе. „*Totă omălă să fie omă şii Ţengheră,*” кїнта поедїи, шї поедї ера тоцї Ѣнгѣрїи. „*Şii din petri trebbe creaţi Ţengheri, şii paricidălă ar trebăi epată, nămăi pentru că é Ţengheră,*” инвѣда инсшї инцелентлѣ шї ненорочїтлѣ Konte Szechenyi.

Ѣнгѣрїи спера кѣ, прекѣмѣ с'аѣ хнгѣрїтѣ ин кѣрслѣ импѣлї, фрѣнташїи аристократїеї Слѣве шї Ромѣне: de asemine s'ar пѣтѣ хнгѣрї, прїн скóле инalte шї маї алесѣ прїн скóле сътешї шї прїн фѣгѣдѣинѣа де импрорїетѣрїе, интрѣгѣ попорѣлѣ Слѣвѣ шї Ромѣнѣ. Капѣлѣ партїдеї Ѣнгѣрешїи дїн Трансїлѣванїа, Баронѣлѣ Вешеленї челѣ орѣвѣ, пре ла а. 1843, фѣкѣсе знѣ планѣ detaliatѣ каре се шї пѣвлїкѣ, планѣ de а хнгѣрї пре тоцї Ромѣнії, ин нѣ маї пѣдїнѣ декїтѣ зече анї.

О партїдѣ тѣрѣватѣ аристократїкѣ каре мїнѣцїа а фї демократїкѣ, пѣнеа тóте пѣтерїле пѣмїн-тѣлї шї але їадѣлї ин мїшкаре, спре а реалїса asemine ѣтонїи. Спаїма инкїнѣїтѣ de Панславїзмѣ шї Дакороманїзмѣ, спаїмѣ че сингѣрї шї-о креарѣ, сингѣрї шї паре кѣ интр'адїнсѣ шї-о есаѣера, интѣрѣта инкѣ шї маї мѣлѣтѣ їмаѣнаѣїнеа entăsiasmѣлї асіатїкѣ. Ачѣстѣ

partidă extramarțară așita în Transilvania totă
 кэ атта фэрие ка ши în Țigăria. În Tran-
 silvania însэ Магăarismăлă да де педечі дакэ нэ
 де тотă не învinse дэръ фэрте греле. Ачес-
 tea ера: де о парте îndependinца дегей де Ți-
 găria, ёръ де алта ши кэ деосебре, Ромъніі,
 адевѣратăлă попорă алă дегей, каре де ши е-
 ра есклăсă де ла тóте дрентэриле политиче ши
 чивиле, însэ виеа тотăши ачестă попорă ши нэ
 воіа а се префаче în Țигэрі, пентрэ кэ нэ де-
 дэсе хітэріі ориџинеа са чеа іналтэ, нэ хітасе
 кэ елă este адевѣратăлă моштенă ал Ардэлэлэі.

En сэ черчетэмă маі де апрóпе konstitz-
 ціэнеа интернă а Трансилваніей.

Îнкэ дін челе де întăіх тинэрі че се аше-
 зарэ Țигэріі, ши маі тірзиă Саміі, în Transil-
 vania, інченэръ а-і десноіа пре Ромъніі інче-
 тăлă кэ інчетăлă де маі тóте дрентэриле дегей.
 În хртареа рѣскóлеі чеі інфэркошате дар не-
 порочите а Ромънілорă, де ла 1437, асэпра
 Țигэрилорă ши асэпра Самілорă, Țигэріі дим-
 презнэ кэ Сексіі, каріі де алтінтре тотă Ți-
 гэріі сінт, ши кэ Саміі, дегэръ о конжэръчій-
 не содемне спре апэсареа комънэ ши *stăpni-*
rea Ромънілорă. Термінăлă де *stăpni-*
rea este пропріэлă термінă алă актăлэі де хніре де ла
 2 Февр. 1438. Ачестă конспіръчійне este а-

ша нзмита „**Џнире а челор треї нациїні.**“
 Ачестъ конспиръчїзне а фостъ фндменталъ
 конститъциїнеї интерне а Трансилванїей пїнъ в
 плинъ анълъ 1848. Ачеста а десврататъ пре
 Ромънї де тоте дрентърїле. Конспиръчїзнеа а-
 честа перманинте в контра Ромънїлоръ се в-
 търїа пре тотъ анълъ къ жъръмїнте де кредїн-
 цъ пїнъ ла а. 1848. В зрмареа ачестей кон-
 жвращїїні Џнтро-Секшїо-Съсемтї, Трансилванїа
 се вмпърдї в треї терїторїе, каре в тїмвъл дїн
 зрмъ се нзмїа шї внкъ се нзмескъ: терїторїалъ
Џнгърїлоръ (внтръ вчненстъ се нзмїа терїторїалъ
 Новїлїлоръ); терїторїалъ **Секшїлоръ**; терї-
 торїалъ **Самїлоръ** (внтръ вчненстъ се нзмїа шї
 се маї нзмеште шї астъзї **fundus regius**).
 В аша нзмїтълъ терїторїа Џнгърескъ domina а-
 свъра Ромънїлоръ мїнорїтатеа аристокращїлор
 Џнгърештї; в фндълъ рецескъ апъса пре Ромънї
 мїнорїтатеа Самїлоръ; в терїторїалъ Секшескъ,
 Секшїї. Пре лїнгръ ачееа къ леџеа рекъноштеа н-
 маї Џнгърї, Секшї шї Самї, аша нзмїтеле треї
 нациїнї але цереї, апої рекъноштеа нзмаї патръ
 релїџїнї: Католїка, Калвїна, Лхтерана шї Џнї-
 тара, адекъ релїџїнїле че професа ачеле треї
 нациїнї легале. Фортє нїмерїтъ ле калїфїкъ
 знъ внсъшї Џнгъръ пре ачесте треї нациїнї шї
 патръ релїџїнї, де шенте пъкате але Трансил-

vaniei. Între adevăr, acéste pəkýtósz trei-
 me, čine ar kpede kь ea era o minoritate de
 500 mił Ťngro-Sekzi, și 170 mił de Sași,
 фарть кь знѣ milionѣ și жэмьтате de Romъni!
 Minoritatea era цера легалъ, din ea și es-
 класивѣ din ea se компьнеа гьвернълѣ цереї
 și dieta цереї. Дакъ те-аї лка дьлѣ леѣле
 че фьчеа acéste minoritate, аної Ťngro-Sekziї
 și Sașiї ераѣ singъriї пьмъntenї (regnicolae)
 аї Трансилванiei; ерѣ despre Romъni етѣ че
 зиче леѣеа: „Romъniї se tolerэзэ în церэ,
 pro tempore, пънѣ къндѣ ва пьлчэ prinčinelzi
 și помъntenилорѣ,” (usque beneplacitum prin-
 cipum et regnicolarum:); și ерѣши: „кь тó-
 те кь în цера acésta ниї пьуиснеа Romънѣ
 ниї релиѣиснеа еї нс este priimitэ, totșui пъ-
 нэ къндѣ се vorѣ ssфери pentрѣ фолосьлѣ цереї
 —propter Regni emolumentum — клерьлѣ ро-
 мънѣ sѣ се цинэ de спьмълорѣеле,” ш. чл. ш. чл.
 Între алтеле ѣрмэзѣ знѣ артиклэ despre „ѣл-
 харїї de понї Romънештї.” Prin алтѣ артиклэ
 де леѣе, пьмаї Romъниї ера опридї în церѣ де
 а пьрта арме. Prin знѣ алтѣ артиклэ де леѣе
 din Konstitsiциниле Апровате, Romъниї sînt стрънсѣ
 оприцї де а цинэ каї, де а пьрта веуминте
 де пьнспрѣ вѣнэте, де а пьрта надраїї, чисме,
 кьчѣслѣ дьнлѣ де 1 фл., кьтеуѣ де лиуѣ.”

Аша даръ нъ ера де ажънсѣ къ леѣа консидера пре Ромънї де стръинї ин ѡера лорѣ, дезврѣкаѣ де тоте дрепѣрїле, де сѣферїѣ пїнъ ла знѣ тимпѣ ши пїнъ ла *взна плъчере* а Ѣнгърїлорѣ ши Самїлорѣ; дар апої недрепѣтѣїї тревъїа сѣ се адаогъ ши ваѣжокъра ши инфамїа.

Маї адаоѣе ла тоте ачестеа къ Ромънїлорѣ нъ ера ерѣатѣ а инвѣѣа карте. Де авїа пре ла а. 1699, лї се дете де ла кърте воїе де а їмвла ла скóлъ ши а-шї инфїїнѣа институте де инвѣѣтърѣ. Їнсѣ ши дъпъ ачѣста, къ атїта фърїе се оузнѣа Ѣнгърїї дештепѣтърїї Ромънїлорѣ, ин кїтѣ ин фанѣтъ нїчї акъмѣ нъ ле ера ерѣатѣ а їмвла ла скóлъ. Їнтр'о черчетаре фъкѣтъ дїн поронкъ маї їналѣ пре ла а. 1721, ла плїнѣереа Ромънїлорѣ дїн ѡїнѣтълѣ Алвеї ши алѣ Арїешвлї, се спънѣ тїрѣнїїле че фъѣеа воерїї зпгърештї, маї алесѣ Кемениештї, къ ромънїї дїн ачеле пърѣї: *къмѣ нъ-ї ласѣ а терѣе ла скóлъ, ши дакъ скапѣ оре-каре ла скóлъ, їлѣ адскѣ їндърѣтѣ къ тїнїле legate ла спате: аша л'аѣ адсѣѣ пре фїчїорвлѣ помїї дїн Грїндѣ де ла скóла дїн Клъжѣ, ши л'аѣ нсѣѣ ла бївомїї воерештї, ши дъпъ че а фъѣїтѣ ѣрѣшї дїн кърте ка сѣ тѣргѣ ла скóлъ, къртенїї Баронвлї Кемени л'аѣ персекѣатѣ пїнъ ла апа Арїешвлї, аколо а сѣрїтѣ їн апъ де фрїкѣ."*

Къ кинѣлѣ ачеста, ѿ територіалѣ Ѣнгерскѣ Ротніи ера сервіи знеі неінеемнате миноритѣдї а Ѣнгеріпорѣ; ѿ неінеемнате миноритѣдї а Саміпорѣ; ѿ челѣ Секзескѣ, сервіи Секзіпорѣ. Їнтре Ѣнгерї, Ротнѣлѣ, шї дакъ ера повїлѣ, шї повїліи Ротнїи ера маї немероші декїтѣ Ѣнгерїи, немаї дѣпѣ че-шї ренегатї націоналітатеа шї релїгізнеа, пѣтеа сѣ апѣче ла чева. Астѣ-фелїх с'аѣ зпгерїтѣ Арістокраціа Ротнѣлѣ дїн Трансїлванїа, Хѣніадештії, Маїлації, Телекештії, Налацештії, Міко, Іожїчештії ш. а. Їнтре Самї нічї їнтр'знѣ кїпѣ не пѣтеа сѣ ажзпгѣ Ротнѣлѣ ла вре о дерегѣторїе фїе орї кїтѣ де сѣвординатѣ. Пре ла а. 1845, Д. Сѣкѣріанѣ, Ротнѣлѣ дїн Брашоѣ, дѣпѣ че фѣкѣ кѣрсѣлѣ де лецї, рѣгѣ пре маїстратѣлѣ дїн Брашоѣ ка сѣ-лѣ прїмескѣ де скріїторїх практікантѣ. Самїї не воїрѣ нічї де кѣмѣ. Се їнтїнсе прочесѣ, шї прочесѣлѣ ажзпсе пїнѣ ла Кѣртеа дїн Біена, шї кїарѣ пїн' дїнаїнтеа персонеї Їмператѣлѣї. Ётѣ кѣмѣ протеста тѣтѣ Сѣсїмеа: *“Suntъ кѣрсѣ де шенте се-кѣле — се зїче ѿ рекѣрсѣлѣ Саміпорѣ кѣтрѣ Кѣрте — de кїндѣ фѣрѣ кїетацї ѿ цѣрѣ ѡспнецїї тешонїчї, тѣте дерегѣторїеле пѣблїче ле пѣртарѣ ѿ пѣтереа прївїлеціелорѣ есклѣсїсѣ Самїї, фѣрѣ сѣ фї апѣкатѣ вреодатѣ ѿ кѣрсѣлѣ*

ancestorș sekve care kșprindș 24 cenerșcșișnș, niș tșkarș vňș Romňň la vreo deperștorie pvelikș; deș se rógș ka nș kvta in kontra leșilorș űi privileșielorș anșrștorie integritșciș nașioneș Sșseuși, sș se psineze űi sș se anese Cașii prin șintea Romňň.“

Etъ kvмъ ера есклшш Romňni de la tóte prin леџеа џереї. De abia s'ar páté kpede űna ka aчésta, atitș este лъкръл de kvteștorїx pentрx o minoritate de venetiș atitș de nelnsemnatъ la nșmърș, űi atitș de рxшнърtorїx pentрx moșteniї џереї, pentрx Romňni, kariї se rșseskș inтp'o majoritate absolutъ atitș de impșitóre. Nș aiș e локълъ ka sъ арътъмъ kinълъ dekadincei Romňnilorș din Transilvania; sș konstatъмъ nșmaї dóъș фante: inтъръ къ леџе че am șitatș maї sșsș ера леџї in viróre pїnъ la a. 1848 in tótъ варвара лорș infamie; űi алъ doile къ la 1848 űnрїї odatъ къ капълъ n'aș vрїtș sș ле аврóџе zikindș къ eї nș potș sș șxпере prin o аврогаге anриatъ memoria стръвнїлорș лорș.

Че е дрентș, Romňni niș odatъ n'aș inчетatș de a-ші реклама дрентърїле лорș челе пердzte. Ръскóлеле лорș in kontra ашпрїторїлорș sїnt nenșмърate pїnъ че veni Transilvania sșntș kasa Хабсвърцикъ. Sșntș domnia aчesteї

касе, Ромънїи, веселї къ Императѣлѣ *Romanilor* арے съ-ї скапе де леѣиле барварїлорѣ, їнченѣръ де поѣ а-шї реклама дрентѣрїле наѣонале. Ѓнсѣ леѣиле шї легалїтатеа ера їн контра лорѣ. Лї се спъсе къ нѣмаї аша ворѣ нѣтѣ кї-шїга дрентѣрї дакъ се ворѣ знї къ вре зна дїн релїѣїзнїле челе рекъноскъте прїн леѣеа дегерї. Ромънїи се амѣѣїръ. О парте се знїръ къ весерека Ромей, їнсѣ нѣмаї їн челе 4 пѣпте къноскъте. Че е дрентѣ, понїи ромънї скъпарѣ де а маї ерна кїнїї де вїнатѣ аї воїарїлорѣ Ѓнгъремїї, прекъмѣ шї де алте асемїне їнфамїї фърѣ нѣме че сѣферїа маї пайнте, маї алесѣ сѣнтѣ прїнѣїпїї Ѓнгъремїї пїнѣ шї сѣнтѣ Анафї; скъпарѣ їн парте де пелкїнѣїтеле персекѣѣїзнї релїѣїоѣе; къпѣтарѣ воїе де а їмѣла ла сколь: їнсѣ дрентѣрї наѣонале нѣ кїшїгарѣ нїчї прїн аѣестѣ знїре весереческъ. Ромънїи контїнѣарѣ а претїнде. Къ деосевїре, Епїскопѣлѣ Іоанѣ Іноченѣїѣ Мїкълѣ, челѣ де етернѣ меморїе, стърѣїа ла Кърте фърѣ їнѣетаре пентрѣ рекънѣштерѣа наѣоналїтѣѣїї Ромъне. Скрїе їсторїкѣлѣ Felmer, къ пре ла а. 1732-734 се къртемѣрасерѣ де грѣзѣ їнїмеле Ѓнгърїлорѣ шї але Самїлорѣ, нѣ къртва аѣестѣ Епїскопѣ Ромънѣ съ се адмїтѣ їнтре консїларїї гъвернѣлѣї (hoc vero et sequenti anno Statuum et

Ordinum animos mire vexavit metus ne Episcopus Valachorum ad consiliarium gubernialem admitteretur.) Ničí nъ se admise. Episko-
 пълъ însъ nъ încetъ de a se лпта pentръ дреп-
 тэриле ромънилоръ, пипъ че лъ isronipъ din цé-
 ръ, ши мэри in дэпериле еsilълэ. Стъринде-
 ле лъ de авіа авэръ врехнъ ефектъ, pentръ
 къ in коміціеле de ла а. 1743 se decretъ къ
 “*de s’ap рекснóште дрепсриле Ромънилоръ,
 s’apъ рэстсриа констітсціsnea цереї каре este
 întemeіatъ пре snіrea челоръ треї паціsнї ши
 natps религіsнї.*” Se рексноскъ însъ къ ђні-
 ції воръ фї консідераці de *Katolicї*, ши Новілії
 de *ђngрї*. Prin ачэста nъ se фъкъ алтъ де-
 китъ se întinse нзмаї о кэрсъ легаль Ромъ-
 нилоръ зніці ши челоръ новілі, о кэрсъ перма-
 нинте de a se фаче *Katolicї* ши *ђngрї*, адекъ
 ренегаци ши in прівіреа религізней ши in прі-
 віреа націоналітэції. Азэпріреа ши ватжокэра
 нъ маї ера de сфэритъ. Ла анълъ 1784, дої
 витежі de о антикъ вїртэте, ръскэларъ цэра а-
 сэра тіранилоръ; însъ витежіа немэриторилоръ
 Хоріа ши Клощка п’авъ сэчеслъ допитъ de а-
 мічії Ромънилоръ ши аї зманітэції. Ла а. 1791
 адресаръ Ромънії енерціка лоръ черере ла Ім-
 пэратълъ Леополдъ II, даръ фъръ нічі знъ сэ-
 чесъ; de аsemene ши ла 1836; pentръ къ

конжраціи, *Дн҃гѣрїи* ши *Sami*, се темѣа кѣ дин моментѣлѣ че с'ар рекѣнѣште дрепѣриде Ромѣнлорѣ, ачѣстїа ка знїи че факѣ дѣкъ треїмї дин тоталѣлѣ пѣмѣрѣ алѣ докѣиторїлорѣ цѣреї, прїи пѣмѣрѣлѣ лорѣ арѣ предомнїи *in Transilvania*, ши арѣ фаче ка ачѣстѣ цѣрѣ прекумѣ дѣпѣ исторїе ши дѣпѣ попорѣлѣ че о докѣеште, *este o цѣрѣ Ромѣнѣ, de asemїне сѣ фїе ми дѣпѣ дрепѣлѣ пѣвлїкѣ.*

Астѣ фрїкѣ *de Ромѣнї*, и фѣчеа пре *Дн҃гѣрї* а крѣде кѣ еї арѣ фї пердѣцїи *in Transilvania* дакѣ пѣ с'арѣ лѣпта пре вїѣцѣ сѣѣ мѣрте пен-трѣ планѣлѣ *Magiarism*лѣлї, пентрѣ *Днїреа Трансїлванїеї* кѣ цѣра *Дн҃гѣрѣскѣ.*

Интрѣ адеврѣ, анѣлѣ 1848, анѣлѣ лїбертѣцїи поборелорѣ, илѣ салѣтарѣ *Дн҃гѣрїи* кѣ стрїцете *in* фокїошате: "**Днїре сѣѣ мѣрте,**" кѣ стїндарде пре каре ста скрїсе ачелешї кѣвїнте фатале.

Днїре сѣѣ мѣрте! ачѣста *in* семна **Днїре сѣѣ фѣрчї!** ши интрѣ адеврѣ кѣ пре-сте пѣцїиѣ, партїда *Дн҃гѣрѣскѣ* че авеа фрїне-де гѣвернѣлїи *in* мїнї, тѣтѣ цѣра *Ardѣлѣлїи de* ла знѣ кашѣтѣ ла алѣлѣ, о импѣнѣ кѣ фѣрчї.

И *in* asemїне momente сѣпрѣме, кїндѣ кѣ о сїнгѣрѣ ловїтѣрѣ ера аменїгатѣ ши есїстїнѣа цѣреї *Ardѣлѣлїи*, ши есїстїнѣа націоналїтѣцїи *Ро-мѣне, Ромѣнїи*, нїмїка *in* спїмїнтїндѣ-се де фѣр-

чиде Шугрѣдорѣ, ши кѣрѣ ваѣонетеле Немци-
 лорѣ, се адхнарѣ дѣн тѣте пѣрциле цереї ла
 Блажѣ, ши челеврарѣ вѣн кѣмпѣлѣ Либертѣциї Кон-
 гресѣлѣ челѣ меморавѣлѣ дѣн 15 Маїѣ. Вѣн а-
 честѣ Конгресѣ, Ромѣниї вѣnainte de тѣте сѣвѣр-
 шѣрѣ актѣлѣ челѣ тѣре алѣ прокламѣрѣїї на-
 ционалѣциї Ромѣне. Ёрѣ ла pretensiunea че
 фѣчеа партида шугрѣскѣ дѣн Клѣжѣ de а зѣнї
 Ардѣлѣлѣ кѣ цѣра Шугрѣскѣ ши de а се фѣче
 Шугрѣ Ромѣниї ши тогѣ локѣиторїї цереї, Ромѣ-
 ниї, ка вѣзѣнї патриѣци, ка вѣзѣнї Ардѣленї, ка вар-
 вѣци аматорї de либертатеа ши independenца це-
 реї лорѣ, рѣсѣнсерѣ, кѣткѣ Ардѣлѣлѣ е Statѣ
 neatrnatѣ, ши кѣткѣ Ромѣниї нѣ сѣнт, ши нѣ
 ворѣ а фѣ Шугрѣї. Ромѣниї декларарѣ кѣ нѣ ворѣ
 сѣ маї рекѣнѣскѣ ниѣї о леце фѣкѣтѣ de Шугрѣ
 ши de Самї вѣн кѣтѣ тѣмоѣ нѣ ворѣ фѣ ре-
 презентѣциї Ромѣниї вѣн диѣта цереї дѣнѣ про-
 порѣциunea вѣтѣрѣлѣї лорѣ. Кѣ deosebire, вѣн
 пѣнтѣлѣ 16 алѣ декретелорѣ Конгресѣлѣї на-
 ционалѣ дѣн Блажѣ, Ромѣниї protestарѣ кѣ тѣ-
 тѣ solemnitatea вѣн контра Шугрѣї Ардѣлѣлѣї кѣ
 цѣра Шугрѣскѣ, че ар фѣче диѣта de ла Клѣжѣ,
 кѣре, вѣн кѣтѣ тѣмпѣ нѣ се гѣсескѣ вѣн ачеа диѣ-
 тѣ ши Ромѣниї, de авѣя репрезѣнтѣ о фѣрте сла-
 вѣ minoritate а цереї. Ромѣниї се лѣгарѣ ла
 тѣте ачестеа прип жѣрѣмѣнтѣ формалѣ кѣре се

denșse нѣ нѣмаі în кімнѣлѣ Либертѣціі de 40
 миі Ротъні, чи în тѣте весеречиле цереі Ардѣлѣлѣі
 de кѣтрѣ тѣтѣ сѣдлареа de ротънѣ, ва пінѣ ши
 de кѣтрѣ сѣтеніі Шугрѣі каріі тоці цинеа кѣ Ро-
 тъніі, прекѣтѣ în satеле Богата, Бѣдѣіс, ш. ал.

Ачесте копкѣсе але адънѣреі Ротъне, ім-
 плѣрѣ de гріжі пре Шугрѣі. Дечі канчеларіа de
 кѣрте а Трансилваніеі (канчеларіѣ ера Баронѣлѣ
 Іожіка, Ротънѣ ренегатѣ, ши гѣвернаторіѣ Ко-
 мителе Телекі, totѣ ротънѣ ренегатѣ) пропѣсе
 Принчипелѣі ка сѣ се копвѣче dieta, ши сѣ і се
 факѣ о пропѣсечізне реѣсѣкѣ ка неітірзіатѣ сѣ
 се сѣтѣсѣкѣ ши сѣ провазѣ despre egalitatea
 дрентѣрілорѣ попорѣлѣі ротънѣ кѣ чеіалалці че-
 тѣгені аі Трансилваніеі, інсѣ *în шірѣлѣ пропѣсе-
 чіснлор реѣіе ачѣстѣ egalitate сѣ не се снсіе рѣс-
 нікатѣ чи імплетечітѣ*. Ётѣ ворвеле пропѣіе але
 канчеларіеі кѣтрѣ Імнѣратѣлѣ, N° 2611, 29 А-
 „пріле 1848: „humillimum proinde dicasterium
 „hoc aulicum prævium in finem status et ordines
 „diætaliter congregandos, in nexu benignarum
 „propositionum regiarum medio separati benigni
 „rescripti regii, in antecessum, et quantocyus
 „fieri poterit regio etiam gubernio communi-
 „candi, provocandos demisse proponere sustinet,
 „ut (in serie propositionum regiarum implicite
 „quidem, non tamen directa eatenus mentione

„*occurren*te), de æqualitate jurium populi valachici cum reliquis Transilvaniae civibus, signanter vero religionis n. unitae asseclis ad legalem aliarum quatuor lege receptarum confessionum statum et participationem cunctorum his concessorum jurium collocandis ac facultandis, consilia inire, salutaremque provisionem statuminare non morentur.” (Bezi întperş dokmentskǎ ačesta în *Istoria Rom. din DAC. Sup. de A. Papiu Ilarianu, vol. II, pag. 274, seq.*)

Kǎ tóte ačestea, Ţngǎrii şii Sekşii, în kontra protestkǎi Romǎnilorş, şii terorisindş pre mişeiî de Saşii, şii kǎrş pre partida Ţngǎreskǎ čea kontrarş Ţnipei, nebǎrindş în sémţ ničí propşsečiznea Prinčipelkǎi despre egalitatea dreptǎrilorş načiznei romţne, proklamארş Ţnipea întp’şnş kípş tǎmǎltkosş, stirindş: **Ţnipe séş moarte.**

Étş ačeea če nǎmeskş Ţngǎrii lečea Ţnipei Ardélkǎi kǎ čéra Ţngǎreskǎ: lečea la kare provókş şii astǎzi Ţngaria, Deak şii dieta Ţngariei, zikindş kǎ nínş če arş veni şii denţtačii ardeleni la dieta Ţngariei, ačéstş dietş n’ar fi kompletş.

Dǎpş ačéstş ama nǎmitş lečea a Ţnipei, Ardélkǎ ar înčeta de a maî fi o čerş, şnş Statş,

o individualitate; ar înчета de a маї авé Prinчипї сэѣ Domnї, чи Краї ши Інкъ Краї Ънгърешї; ar înчета de a маї авé гвѣрнълѣ ши dieta sa proprie, pentрѣ къ desфiиндiндѣ-se ка цѣръ ши disolviндѣ-se în кiтева distrikte întrъпате кѣ цѣра Ънгърѣскъ, ачестеа ши-арѣ trимите деицтацїи ла Песта, ши ши-арѣ priими дерегъторїи сэѣ întърїеа лорѣ де ла ministerїлѣ ши крайлѣ din Песта. По-пóреле Transilvaniei, ши кѣ deoseбире Romъниї, арѣ înчета de a маї фї Romънї, pentрѣ къ ледеа прекъмѣ кзнóште о сингъръ цѣръ кнгърѣскъ, de аsemine кзнóште о сингъръ национе кнгърѣскъ.

Îнсъ Romъниї de ла 1848, воиръ а фї Ardeleni ши Romънї. Protestлѣ în kontra зниреї ши-лѣ пѣсеръ în лѣкране. Еї апѣкаръ армеле în kontra вiнзъторилорѣ цѣреї. Protestлѣ ши-лѣ сициларъ кѣ сиңце. Ънгърїи къзъръ. Transilvania пѣ се încорпоръ, independentа еї рѣтase неviolатъ.

Ърмѣ гвѣрнълѣ лѣї Бах. Ачестѣ гвѣрнѣ алѣ лѣї Бах, а însуъшintатѣ лѣмеа prin перекъпоштинца са кѣтръ цѣрїле ши национїле че рѣтасеръ крединчóсе Îмпѣратлѣї ла анълѣ 1848. Че е drentѣ, Transilvania фѣ пѣстратъ în marpinile еї istoriche de маї nainte, даръ Romъниї карїи лѣпiндѣсе ла 1848 pentрѣ libertatea

Ардѣлялі, se lănta tot deodatъ ми pentră скъ-
 пареа тронялі, фъръ trataці маї рѣѣ ми de
 кітѣ Ънгрїї. Кїте декламъ Ънгрїї асѣпра а-
 chestă гѣвернѣ кѣтезторѣ, іллегалѣ, абсолѣтѣ,
 цermanisъторѣ, tóte sînt adevărate. Нѣмаї кітѣ
 Ънгрїї, нѣ аѣ дрентѣ съ-лѣ їнжре. Бах п'а фъ-
 кѣтѣ алѣ декїтѣ а tradăсѣ пре Коштѣ їн нем-
 цеште. Коштѣ черка съ факъ о Ънгаріе ма-
 ре пре рѣїнеде Славїлорѣ ми але Ромѣнілорѣ.
 Еї віне! Бах аѣеа де гїндѣ съ креезе о Ав-
 стріе маге пре рѣїнеде аѣтonomieї тѣѣрор це-
 рїлорѣ сѣнѣсе коронеї їмпѣрѣтешї. Дакъ а-
 chestă Бах віса Österreichische Staats-einheit,
 адекъ *snitatea* ѣнѣї Stată Австриакѣ: апої Ко-
 штѣ ми аї лѣї аѣеаѣ ми аѣ їнкѣ фатала пенo-
 рочїре де а їнчерка нѣ нѣмаї Statusegység—
snitatea ѣнѣї Stată Ънгрѣскѣ, дарѣ плѣѣ ми
 nemzelegység — адекъ *snitatea* ѣнѣї națiunii
 де фантасїе, де 15 мїліоне сѣфлете дїн каре
 їнсѣ їн фантѣ нїчї 5 адекъ нїчї *чїнчї* мїліоне
 нѣ sînt Ънгрїї. Ётѣ tótъ deosebїrea їнпре Ко-
 штѣ ми Бах! Шї їнкѣ кахтѣ съ рекѣнóштемѣ
 къ централїсареа чеа немѣскѣ а лѣї Бах нїчї
 odatъ п'а шерсѣ ама декарте ка централїсареа
 ѣнгрѣскѣ а лѣї Коштѣ. Nїме съ нѣ маї по-
 менѣскѣ къ Коштѣ гѣверна прїн Dietъ, къчї
 дакъ este adevărată аѣеа че zise їн zїдеде

аchestea зпѣ денѣлатѣ дин Песта кѣм-кѣ диета лѣи Шмерлингѣ este маї перикѣлосѣ pentрѣ националитѣдї дектѣ абсолѣтизмѣлѣ лѣи Бах, апої зеѣ, диета лѣи Кошѣтѣ era ши este ѣнкѣ ши маї перикѣлосѣ. Ши апої сѣ нѣ зїтѣмѣ кѣ ши Кошѣтѣ се приченеа ла Диктатѣрѣ, ѣрѣ ѣн ридикареа де фѣрѣи, ши ѣн теменѣареа де Триѣзнале де стѣце ш. ал., Кошѣтѣ а ѣнтректѣ пре тої тираниї дин Asia.

Сѣ не ѣнѣрѣемѣ ла леѣеа ѣниреї дин 1848, ши сѣ конкїдемѣ кѣ

Аѣеа леѣе este нѣлѣ:

1) Pentрѣ кѣ с'а фѣктѣ фѣрѣ де шїреа ши ѣнвоїреа Рѣмѣнїлѣрѣ. University Library Cluj

2) Pentрѣ кѣ Рѣмѣнїї аѣ прѣтестатѣ ѣн контра еї ѣnainte де а се фѣѣе.

3) Pentрѣ кѣ кїарѣ ши ла Клѣжѣ с'а фѣктѣ прїн терѣорїзмѣ.

4) Pentрѣ кѣ с'а фѣктѣ ѣнтерѣвертїндѣ шїрѣлѣ прѣнѣсѣѣїзнїлѣрѣ реѣїе дин каре аѣеа pentрѣ Рѣмѣнї, с'а нѣсѣ кѣ тотѣлѣ ла о парте.

5) Pentрѣ кѣ era о несѣѣерїтѣ ватжѣкѣрѣ ка, кїарѣ ѣн моментѣлѣ ѣе се прѣклама emanѣнареа Рѣмѣнїлѣрѣ, аѣеа Дїетѣ, прїн ѣнире, сѣ ле рѣпѣскѣ ши ѣѣеа ши националитатеа ши нѣтеле ши тотѣ ѣе аре зпѣ попорѣ маї скѣмпѣ пре нѣмѣнтѣ.

6) Pentru că în momentele când era să se pzie în lăcrare, Romъnii аѣ аякатѣ армеле ши ши—аѣ вѣрсаѣ сиңцеле челѣ маї скъмпѣ в контра еї.

7) Pentru că niči odată в Ardélă nă s'a пѣвликатѣ niči а пѣтѣтѣ сѣ се пѣвличе.

8) Pentru că niči odată nă s'a пѣсѣ в лăкраре.

9) Pentru că Ardélălă прекъмѣ а fostă independente de цѣра Ынгърескъ пѣнѣ ла революцинеа де ла 1848; de asemenea а рѣmasă deplină independente ши sântă domnia абсолютъ че а хрматѣ дѣпѣ революцине.

10) Pentru că însăși diploma din 20 Octobr. 1860, ши чеа din 26 Febr. 1861 лăла сѣ в деплина са independentă de маї nainte.

11) Pentru că, в fine, ар фї monstruosă, ши ар фї о варварѣ deprimăne а челѣ маї вналт принципіѣ де жъstiție politică че domnește astăzi ла tôte попореле civilizede, ка minoritatea сѣ импѣ леї мажоритѣții! Sofismele țѣтѣroră leuștiloră din цѣра Ынгърескъ, фие ачелешї redactate de însăși Deac, челѣ маї eminentă кѣnosкѣtoră алă лецилорă Ungariei, nă potă сѣ фие маї тарї dectă фактеле ми адевърлă. Ши este знă фактă ши знă адевърă къ întregăлă попорă алă Transilvaniei ши—а

пъсѣ вѣда ѓн періклъ, шї-а вѣрсаѣ сѣцеле
 ѓн контра знеї фракціонї де аристокраці че а-
 веа де гндѣ сѣ вндѣ стрѣнїлорѣ цѣра Ар-
 дѣлѣлѣї.

Аѣ дорѣ претндѣ Ѣнгѣрїї ка Ромѣнїї сѣ
 комїтѣ ѓнфамїа сакрїлегѣ де а дѣнцї де'м-
 прехнѣ кѣ еї пре шормїтеле пѣрїнцїлорѣ,
 фрацїлорѣ, сѣрорїлорѣ, шї але копїлорѣ че
 с'аѣ сакрїфїкатѣ ла 1848 шї 1849, пентрѣ
 ѓнependїнцѣ цѣреї шї а націоналїтѣцїї Ромѣ-
 не, пре шормїтеле а 40 мїї мартїрї ромѣнїї

Дїн челе реле нїмїка н'ацї зїтатѣ, дїн челе
 пѣцїте нїмїка н'ацї ѓнвѣцатѣ: ѓн локѣ де а вѣ
 ѓнпѣка, о Ѣнгѣрїлорѣ! кѣ Ромѣнїї, шї а вѣ
 ѓнцѣлеце ѓн контра дѣшманѣлѣї комѣнѣ, вої
 нѣ ѓнчѣтацї де а-ї провока, нѣ ла о фрѣцїе
 егалѣ, чї ла о servitute рѣшїнѣсѣ ла а кѣреї
 сїнгѣрѣ поменїре се ѓнфїорѣ тотѣ сѣфлетѣлѣї де
 адевѣратѣ Ардѣлѣнѣ, де адевѣратѣ Ромѣнѣ. О
 націзне аристократїкѣ, este ка шї о dinastie
 абсолѣтѣ: ѓнкорїцїбїлѣ, обстїнатѣ, ка Бѣрвопїї
 ка Ѣнгѣрїї. О ast-фелїѣ де націзне непорочїтѣ
 este чеа маї бїне-венїтѣ знѣлтѣ ѓн мїтеле
 реакцізнеї шї але despotismѣлѣї.

Сокотѣ кѣ ам арѣтатѣ пѣн' ла евідїнцѣ де-
 пїна neatїрпаре а Ардѣлѣлѣї де цѣра Ѣнгѣ-
 рѣскѣ. Дїпломѣ Леполдїнѣ, Санкцізнеа праг-

matikъ, dekretete komitielorъ, жъръшнтеле де де атте-орї реноите але принчипелї ши але цериї, пълitatea ши monstruositatea аша пѣ- митеї леї де Ѣpire де ла Клѣжѣ: етѣ док- ментеле некълтите але independenței Ардеълї де цѣра Ѣнгърскѣ.

Деї, прекъмѣ Ѣнгърїї гъsesкѣ къ е чеа дин- тїѣ ши чеа маї слнтѣ datorингѣ а лорѣ де а protesta їн контра кемърїї че лї се фаче prin constituținea аѣstriакѣ дин 26. Февр. де а мерце ла Вiena, къ тѣте къ ачѣстѣ constituțі- ne їнкѣ totѣ маї рекълнѣште о ѣмврѣ де аѣ- tonomie а церилорѣ: де асемине, ва їнкѣ къ мѣлѣ е маї слнтѣ datorингѣ Ардеълї ши а Ро- мѣнїї де а protesta ши де а се опъне дин тѣте пстериле ла нѣѣа їнчеркаре violentѣ че се фаче де а лї се кълка нѣ дрентъриле, чи де а лї се desѣингѣ кїарѣ фундаментѣлѣ тѣтрорѣ дрентърилорѣ ѣнеї цериї ши ѣнїї поворѣ: дрент- тѣлѣ де esistinгѣ ка цѣрѣ ши наѣїне; ла о їнчеркаре де а лї се стїнѣ кїарѣ ши сперан- ца де а маї фїгъра вре-odatѣ ка Statѣ, ка поворѣ neatрнатѣ; ла їнчеркареа че се фаче де а-ї tonї їн кълдареа цериї ши а наѣона- лїтѣїї Ѣнгърешїї, їн кълдареа чеа де ферѣ а Magїarismѣлї.

III.

III инъ ачи ам докѹментатѹ индепендинца Трансилваніеі де Цера Ынгѹрескѹ, дін пѹнтѹ де ведеге стринсѹ легалѹ.

Ромѹніі инсѹ, пре лнѹгѹ извіреа че пѹртѹ пентрѹ лібертатеа ши индепендинца конститѹціоналѹ а цереі лорѹ, маі авеа ши алге motive полііче да 1848, де а фѹѹі де орї-че Ыніре кѹ цера Ынгѹрескѹ.

Ынгѹріі се прегѹіа да о револѹѹіоне ін контра Австріеі. Ёрѹ Трансилваніа нѹ ера прегѹітѹ пентрѹ хнѹ ресвелѹ ін контра Немѹілорѹ ши а Рѹшілорѹ. Кѹ деосеѹіре, Ромѹніі дін Трансилваніа, нѹ гѹсіа нічї хнѹ інтересѹ пентрѹ а се арѹнка ін евентѹалітѹѹіле хнѹ ресвелѹ інфрїкошатѹ, сѹнтѹ нѹме де Ынгѹрі, сѹнтѹ стндарде Ынгѹреншї, ши пентрѹ маі mare глоріа Ынгѹрілорѹ : кѹ атїтѹ маі пѹѹінѹ, пентрѹ-кѹ віне штіеа Ромѹніі дін історіе кѹ Ынгѹріі тотдѹѹна аѹ фостѹ чеі маі непорочїѹї ін револѹѹіоніле лорѹ, ши кѹ Трансилваніа де vro 300 ані інкѹче, де кїте орї о аѹ імпїнсѹ пѹкателье де а лѹа парте да ачеле револѹѹіонї фата-

ле, totdésna a sşferitş înфрикoшатş, ппъ че
 în зрмъ, кз финитълş секл. XVII., în зрмареа
 ши totş din какса револуцизнилорş знгърештї,
 ши пердз ши ea independinца ши sşveranitatea
 de маї nainte, sşnzindz-se кaseї Хабсбуріче.
 Bine де шtieа аcһeа Romъnїі да 1848, ши нз
 вреа сз маї калче не зрма Бетленилорş, Тó-
 коллорş, Ракоцилорş ш. ал., чи зрмаръ сфа-
 тълş лї Tsereу каре, кз тóте кз ера Секзїз,
 ера взнş patriotş, ши інкъ în секлзлş XVII, кз
 вóче профетікъ плнргндş кїнта: "*Die-цї de ín-
 vuzьtsrъ тзкарş de акштş ínainte, о! Tran-
 silvanie, íbьita mea patrie, кз Źngьrenїї sз
 ns te ínsoцештї, ка sз ns sşferї ínфрикoшатş
 прекштş sşferї акштş... Neporочїrea Tran-
 silvanieї totdésna din цера Źngьrésкз ши de
 ла Źngьрї s'a trasş ... Astş-фелїs пердспртş
 ши цера ши лїbertatea.*" Romъnїї маї kоnsї-
 dera кз дакъ револуцизнеа Źngьrésкз ар три-
 зтфа, прїп копкзрсзлş лорş, апої Transilvania,
 дзпъ децїле Źngьрештї, авеа сз-ші пёрдъ in-
 dependinца, ши Romъnїї naцїonalitatea. Maї
 kоnsїdera Romъnїї ши асееа кз еї n'аş нїчї
 знş interesş а се скзла în kонтра Австриеї ін-
 кїтş тїмнş Źngьрїї нз прїмескş вотеззлş чївї-
 лїтцїї екзрoпene, адекъ în кїтş тїмнş нз ворş
 сз шtie че ínsemnéзъ дрентзлş егалş, pentрz

къ Ромѣніи нѣ авае ши нѣ аѣ ниѣи знѣ инте-
ресѣ де а skimba апѣсареа немѣескъ къ tira-
nia Ѣнгѣрескъ. Маї konsidera къ дакъ Ѣн-
гѣрїи се пѣртарѣ ши се пѣртѣ їнкѣ къ атїта sz-
meѣie ши nedpentate кѣтрѣ Ромѣніи кїарѣ ши
акѣмѣ кїндѣ Австриа е їнкѣ їн ниѣїоре, ши
prin зрмаре, аѣ де а дѣче їнкѣ атїта фрикѣ де
знелїреде еї: апої кѣмѣ н'аѣ сѣ се пѣрте дѣ-
пѣ че арѣ скѣпа еї ши де ачестѣ грїжѣ! Post'аѣ
Ѣнгарїа ши Transilvania ши sѣнтѣ Реѣї ши Вої-
возї Ѣнгѣрешїї; аѣ постѣ тимѣрї кїндѣ Ѣн-
гѣрїи ераѣ синѣрїи стѣfnитопї аї ачестопѣ церї,
ши vine ѣїнѣ мїнте Ромѣніи, ши ниѣи нѣ се кѣ-
vine сѣ зїте пїнѣ че Ѣнгѣрїи нѣ се ворѣ фаче
ómenї дрепѣї ши де трѣбѣ, де монѣмїтеле че-
ле їнфаме але domnieї Ѣнгѣрешїї де атѣнѣї,
де *Вербоѣї*, де *Апробате*, де *Компїлате*, ла
каре провѣкъ Ѣнгѣрїи ши астѣзї. Де ар фї
ѣїнѣтѣ пїнѣ астѣзї фѣрѣ де ниѣи о їнфрїнаре а-
чеа domnie Ѣнгѣрескъ, зеѣ нѣ штїѣ дакъ нѣ
арѣ фї постѣ сїлїѣї Ромѣніи, сѣѣ а се фаче къ
тоѣїї Ѣнгѣрїи ка Хѣниадешїї ши ка маї тоѣїї ма-
наѣїї Ромѣніи, сѣѣ а пѣрѣсї цѣра Ѣнгѣрескъ
ши Ардѣлѣлѣ къ тоѣїї, къ алѣї Negri, ши къ алѣї
Dragoшї, спре а нѣ се опрї пѣте ниѣи їн Доброѣїа.

Ne амѣѣїа ла 1848 къ їмпропрїетѣрїеа
церапїлорѣ, къ тѣте къ конгресѣлѣ наѣїоналѣ

din Блажъ, o dekretase înainte de dieta din Кляжъ; insъ кіаръ ши имproprietăria, фъръ drentsri nationale, че гаранцие пстеа съ аѣвъ дакъ Aristocrația Țigărească se așeza de singura ши neatfirnata domnitore a țerei!

Нъ маї инкапе індоелъ, къ ачестъ нацине aristokratikъ, къ dieta ei, къ camera ei de жоsъ ши de sxsъ sésъ a magnailorъ, ачестъ нацине de Magnații care пзмаї пре Englezii афектэъ а imita, in нъ маї mxatъ de ктѣъ зече ані, е-рши ар фи despoiatъ пре Romъni de tóte momiele. Аѣ нъ възъръмъ in чеї 12 ані din зр-тэъ ктѣъ aristocrația Transilvanъ dedse мина къ Nemgul supre а гони пре Romъni din momiele лоръ, sxtitъ miї de preteste! Аѣ нъ шtimъ къ маї дезпъзи ла Песта, казса церапilorъ, аша прекъмъ о а регълатъ гъвернълъ лѣї Бах, пзмаї ши пзмаї de фрикъ нъ о аѣ sxtisъ Țigăreștii znei nóže revisiunii ши регълърї!

Din tóte ачестеа зримэъ къ нъ пзмаї drentsriле секъларіе але țerei, даръ ши чеа маї elementary прѣдинцъ политикъ иї фъчеа пре Romъni ка съ фгъ de Țigărea къ цера Țigărească.

Маї аѣ инкъ Țigăreștii ниште аргъмinte фóрте къриóсе интръ а sxtiné Țigărea Ardéлялѣ къ Цера Țigărească: аргъмinte care е vine а нъ ле лъса nedesvătate.

Ȓngъrїї zikъ: "Ȓnїrea Transїlvaneїї kъ Ȓngaria, їn respektъ naцionalъ, este o їntrevare de vїeдъ sеъ mърte pentръ noї, pentръ kъ Transїlvania їnkъ are зnъ nъmъръ de Ȓngъrї, шї дакъ ар ръmїné senaratъ de Ȓngaria, ачеї Ȓngъrї, маї кърїndъ sеъ маї їrziъ, аръ къта sъ пъръ їn мїжлокълъ атїторъ mїlїone de Romъnї. Apoї a пъръsї Transїlvania, їnsemnéзъ a o лъsa *Търкълї!*" (нъ глъmesкъ: sїnt vorbele penъmitълї Romъncїerїx алъ Ȓngъrїлоръ Ioкаї Mor, че їn zilele ачестea ле а pronъцатъ їn dieta din Pesta.)

Maї adaогъ Ȓngъrїї: "Ȓnїrea Transїlvaneїї kъ Ȓngaria, din пъnlъ de vedere strateцїкъ, este kondїцїsnea neапъратъ а mърїmeї nостре чеї vїїтore. Ȓngaria, фъръ Transїlvania, нъ шї-ар пъté plїnї mїsїsnea sa providenцїалъ de а чїvїlїsa Orientълъ. Transїlvania, їn центрълъ Dacieї чеї векї, este o adevъратъ четате фї-рeскъ: їn центръ фїїndъ, dominéзъ фїреште mesърїле Banatълї шї а ле Bїxарїeї nїнъ їn Tїsъ, dominéзъ дeлърїле шї въїле Moldavїeї nїнъ dїnkolo de Nїstrъ, шї mesълъ челъ а-дїnkъ алъ Цереї Romъnewїтї nїнъ ла Балканъ. Transїlvania este зnъ adevъратъ центръ strateцїкъ каре те фаче domнъ а tотъ перїферїа. Nъмаї Romаниї чеї векї къnosкъръ їmпортan-

ца стратегикъ а Трансилваніеі: аичі се întрї-
рѣ еі, аичі ера Sarmiscedetssa. Leđiznile Ro-
mane de вѣнѣ воіе пѣрѣсірѣ Dacia. Барбарїи
нѣ кѣноштеа ачѣстѣ импортанцѣ стратегикъ а
Трансилваніеі, пентрѣ ачѣеа шї кѣзѣрѣ тоцї,
внїї дѣнѣ алцїї. Вої, Ромѣнїї, ачѣсторѣ Кар-
пацї авѣцї а мѣлцѣмї еsїstїnцa вѣстрѣ нацїо-
налѣ. Їнсѣшї Nерѣ шї Драгошѣ, дїн сїнѣлѣ а-
чѣсторѣ Карпацї семїтернї трекѣрѣ de їnte-
meїарѣ Prinсїпatele de ла Дѣнѣре. Апої, їн
тїмѣрїле нѣстре, Имѣрѣцїї de ла Віена пре
кїндѣ ераѣ тарї, дѣѣѣ секѣле се лѣптарѣ кѣ
Днѣрїї, кѣ Ромѣнїї, кѣ Тѣрцїї, пїнѣ че се фѣ-
кѣрѣ Domnїї аї Трансилваніеі. Ерѣ ла 1849,
Nемцїї лѣї Puchner, шї Кѣзачїї лѣї Lüders се
ретрасерѣ дїн Трансилванїа, дарѣ de алѣ пар-
те, Іанкѣлѣ, кѣпїтанѣлѣ лецїзнїлорѣ вѣстре че-
лорѣ перѣгѣлате стете воїнїкѣ їн мѣнцїї апѣ-
сенї аї Трансилваніеі, не вѣтеа de не стїнѣеа
їндатѣ че не апропїамѣ de стрїмторїле мѣн-
цїлорѣ, шї не їнсїра терѣре нїнѣ їн цїнѣтѣлѣ
Клѣжѣлѣ шї алѣ Хѣнедѣреї, шї пїнѣ ла ма-
лѣрїле Tїсеї; de грѣза пѣвѣлїрїлорѣ лѣї, пої
нѣ пѣтѣрѣмѣ апѣра пасѣрїле Трансилваніеі de-
спре Ромѣнїа шї Молдавїа. Астѣ-фелїѣ, Nем-
цїї шї Рѣшїї реїнтрарѣ фѣрѣ mare дїфїкѣлате
пре хnde ешїсерѣ“.

“Deçi, de o parte, snpe a skъna de mórte pre Ťngъpiti din Transilvania; de altъ parte, snpe a skъna знѣ atape пѣntѣ strategikѣ de mînilе вре-знѣ вечинѣ, Intrъnapea Transilvaniei кѣ Ťngaria, este o nechesitate шî nentрѣ sekъpitatea esistinței nóstre naѣionale, шî nentрѣ mъpîrea viitóre a цepeй Ťngъpештi: nentрѣ-кѣ Ťngaria нѣmaй ка dómнѣ a Transilvaniei шî нѣmaй prin Transilvania ар пѣтѣ сѣ ажъngъ ёръшî în стъпниpеа дрентрiлорѣ еi istoriĉe челорѣ сакре азнра Prinĉinatелорѣ de ла Дънъpe кape de jure sînt пърциле челе май скъmне, sînt мъргъpитарiеле корóней Ťngъpештi. Чине е dómнѣ алѣ Transilvaniei, е dómнѣ алѣ Prinĉinatелорѣ! Нѣmaй intrъ ачестѣ kinѣ, *Dънъpеа ва фi либерѣ, шî totѣ пѣmîntsлѣ dintrе Adriatikѣ шî Mapea Нѣгрѣ, ва фi о mape Ťngarie.* Нѣmaй intrъ ачестѣ kinѣ, се ва реалisa *ажсрѣmîntsлѣ че densнѣ Реѣi Ťngariei de а реiнкорпора tóte провинцеле че се цiнеаш odiniórѣ de корóна Ťngariei.* Нѣmaй intrъ ачестѣ kinѣ, *ns се vorѣ nspta nsmaй de paradѣ стѣгpиле Ротъне шî Сiрбе, Бългape шî Bosniache, ла черemonia iнкоронъpи Краiлорѣ Ťngъpештi.* Нѣmaй intrъ ачестѣ kinѣ, нѣ ва фi Indешертѣ кѣ *stemеле ачесторѣ провинце iнкснѣспрѣ Сиѣилалѣ regalѣ алѣ цepeй Ťngъ-*

preuți. Ap fi a le face o nedreptate a crede că aceste provincie ar fi sîtatș de legă-
tspile cele sakre ce le strîncea odinioară de
Țngaria; o nedreptate a crede că achemiș ns
arș uti că pămîndș ele ca pînă acumș, se-
parate de Țngaria, arș kade pradă a Pssiei,
fiindș că ca Satspi neatîpnate ns s'arș nsté
ssuainé, épș sntș skatslș korónei Țngreuți
celei nstinte, arș înflori." (Nș glămeskș:
tote cele sșviniate sînt propriete kvinte ale
grafozli Karłș Zay, pșvikate de kșrîndș în
Wanderer N° 65, Mart. 16, 1861.) Țngarie
n'a fostș, prin Transilvania va fi!"

Maș sșnș Țngarii kș ei nș potș sș se le-
pede de aceste dreptari istorice, nentș kș ei,
fșrș Slavi și fșrș Romșni, de avia sînt 4-5
milione kare nș potș forma o națione mare,
ama-darș, katz sș se întindș ca sș nș pérș,
și ca nș kviva prin stîncea dorș zmanita-
tea și libertatea sș sșfere.

Étz kvmș vorbeskș Țngarii! Bezı Kossuth,
Klapka, Szechenyi, Wesselenyi, Szemere, Eot-
veos, Zay, și toți ceialaltii artistokracii Țn-
greshi, kariș pretindș a fi democracii.

Tote arșmintele strateșice ce adkș Țn-
garii spre a arșta necesitatea ce simțș ei de
a avé Transilvania, le arș nsté întórcș zñș

Ромънѣ in контра лорѣ, ми ар маї пстѣ адаз-
 це къ периферіа нѣ е сирѣъ фѣръ чентрѣ, къ
 шесѣриле Ромъне de tóte пѣрциле нѣ потѣ е-
 sista фѣръ четатеа чеа натѣралѣ а Карпаділорѣ
 Transilvaní. Че се цине de drentѣриле исто-
 риче челе вагавѣнде але Ѣпѣрлорѣ, ачелеші
 кадѣ динainteа drentѣрилорѣ челорѣ къ мѣлтѣ
 маї веки але Ромънилорѣ асѣпра ачестѣи пѣ-
 мінтѣ. Înтрѣ адевърѣ, оре ѣнде înчепе ми ѣн-
 де фінеште фаїмосѣлѣ вострѣ drentѣ историкѣ?
 Înчепе de ла sosirea вóстрѣ din Asia пре а-
 честѣ пѣмінтѣ? Înсѣ drentѣлѣ вострѣ de атѣнчї
 че алѣ ера deкїтѣ drentѣлѣ рѣпїторѣлѣ? Аѣ
 дорѣ înчепе de ла Дѣчеле Арпадѣ ми Реѣеле
 Стефанѣ карїи аѣ къчерїтѣ цѣра? Înсѣ пре ѣр-
 мѣторїи ачестора інкъ ѣ-а сѣпѣсѣ Фердинандѣ I.
 Ama дарѣ de ла легѣтѣриле че ацї інкеїатѣ къ
 Фердинандѣ I, ми ѣрмѣторїи лѣи пїнѣ ла Фер-
 динандѣ V, înчепе drentѣлѣ вострѣ историкѣ?
 Înсѣ ачесте легѣтѣри вої сирѣри ле-ацї рѣнтѣ
 вѣкѣцї in анѣл 1849, ла Dobriđinѣ; ми пре-
 пѣцїнѣ ацї фостѣ къчерїцї: астѣзи къмѣ маї пѣ-
 тецї провока ла еле афектїндѣ легалїтате? Ла
 ачеле легѣтѣри маї кърїндѣ арѣ пстѣ сѣ про-
 вóче Славїи ми Ромънїи карїи аѣ рѣмасѣ фї-
 делї, дарѣ нѣ вої карїи ацї ревелатѣ in контра
 лорѣ. Ётѣ консеѣнцїеле ла каре вѣ скóте дреп-

тълъ vострѣ историкѣ: консецинда финалъ адекъ
 este drentълъ de кѣчериндѣ алѣ Австриѣ. Лъ-
 сацивъ дарѣ de a маі провока ла drentълъ пѣ-
 терѣи вѣстале чеі атитѣ de скимвѣторіе: ла дреп-
 тѣрѣи рѣзимате нѣмаі пре литереле мѣрте але ле-
 цилорѣ скрисиe вn тимпѣрѣи de violиндѣ, de вар-
 варіе. Кѣстаці айѣреа фѣндaментълъ drentѣ-
 рилорѣ вѣстрѣ. Drentълъ историкѣ иши аре фѣрѣ
 іndoелъ лецитимитатеа са, ши ва авѣ tot-dѣз-
 на, іnsѣ нѣ вn іngелесълъ Ѣнгѣрескѣ. Адевр-
ратълъ drentѣ историкѣ este desволтареа фирѣ-
скѣ а зпѣі попорѣ вn кѣрсылѣ тимпѣрилорѣ. Ётъ
 адеврата idee а drentѣлѣи историкѣ. Вn стадіѣлѣ
 de фацѣ алѣ desволтѣреі попорелорѣ Еѣропе-
 не, адевратълъ drentѣ историкѣ este drentълъ
націоналѣ: drentълъ знитѣціи ши іndependі-
 цѣі націонале фѣрѣ асѣпїреа алторѣ націѣні.
 Ётъ drentълъ а кѣрѣі realisare фаче istoria
 чивілітѣціи moderne вn Italia, вn Цѣрmania, ши
 тѣтъ Еѣропа, кѣ deoseвїре вn партеа еї de Рѣ-
 сѣритѣ. Naціоналитате, воїнда сѣѣ прїncїпїѣлѣ
 мажоритѣціи: ётъ прїncїпїеле реконстїтїреі мо-
 дерне а попорелор Еѣропеі. Фацѣ кѣ ачестѣ
 drentѣ націоналѣ каре-лѣ іnvѣкъ Ромѣніи ши
 тѣте націѣніле асѣпїте, каде кѣ рѣшїне drent-
 тълъ челѣ selvатїкѣ алѣ тимпѣрилорѣ варваре
 каре Ѣнгѣрїи ілѣ нѣме скѣ drentѣ историкѣ, ши

ла каре провóкъ еї ши астѣзі дін мѣчедѣлѣ лорѣ *Вербоци, Апровате*, ш. ал., ін кѣтѣ цї с'ар пѣрѣ къ ерї аѣ sositѣ дін Asia, ерѣ нѣ înainte къ зна мїе де анї де кїндѣ с'аѣ stabilitѣ ін Европа, ши де кїндѣ арѣ фї авѣтѣ timpѣ де ажѣнсѣ а інвѣца че insemnéзѣ *dréntѣ* ши *civilitate*. Minznatѣ попорѣ! Кїарѣ ши ін katenele servitѣциї ін каре се афлѣ легаці еї singѣрї, ін локѣ де а апела ла компѣtimire, ла ажѣtorїѣ: еї дін контрѣ, amenincѣ нѣ нѣмаї пре чеї че сѣферѣ импрежнѣ къ дїншиї, дарѣ пїнѣ ши пре алте попорѣ лїбере каре де sste де анї нѣ се маї гѣsesкѣ ін нїчї знѣ kontaktѣ къ Ънгѣрїї, прекѣмѣ sint: Сїрвії, Бѣлгарїї, Ромѣнїї дін челе дóѣе prinçinate. Еї pretindѣ а авé неапѣratѣ treвѣincѣ де Transilvania ка де знѣ pentѣ strateçicкѣ дін каре сѣ потѣ domina челе дóѣе prinçinate Ромѣне каре, дакъ ле-аї креде лорѣ, арѣ фї пѣрциї але корóнеї лорѣ, desфѣкѣте де ачéста нѣмаї prin nedreptatea timpѣрїлорѣ!

Aseminea pretensїѣнї ши калкѣлї strateçicї, фѣкѣциї де знѣ попорѣ каре дѣпѣ ориçinea ши natѣра са este esençialminte кѣчерїtorїѣ, nentрѣ tótѣ intїmплареа мерїтѣ лѣаре амїнте.

Íntрѣ адевѣрѣ, дакъ deskidemѣ istoria, vedemѣ къ, кѣтѣ timpѣ а стѣтѣтѣ Independinça Ънгѣрїеї ши а Transilvanїеї, Ромѣнїї дін челе

dóžž prinčinate ađ fostž in nekontenite pesve-
 le kž Kraiı mi Prinčiniı ceı sžmeđı mi neo-
 dıxniđı aı ačestorž cepeı. Romžniı fžpž maı no-
 roçıđı: eı iși apžrapž kž sžcesž independin-
 ıa, prekžniž asžpra Polonilorž, de asemine
 mi asžpra Ťngęriilorž. İnsž kaıtž sž ne adž-
 čemž aminte kž Moldavia atžnçı era dómniž a
 Besarabiei mi a Bžkovinei, mi kž anıvele prin-
 činate spre a fi maı sigęre din partea Krai-
 lorž Ťngęremtı, se İngriđiaž de timęriž nž
 nžmaı de a stžniı eıe, strımtorıle Transilva-
 nieı kare astžzi sınt okžpate, darž se maı a-
 sigęraž mi de kłte žnž nžntž strateđikž in kıapž
 sinžlž Transilvaniei: Fžgęrașılž mi Omł-
 mașılž maı totž-déžna eraž ale Domnilorž ce-
 peı Romžnemtı; Bistrița, Čičezılž, Četatea de
 Baıtž, ale Moldaviei. Dakž Domniı Romžniı nž
 arž fi avžtž Bžkovina čea țare; dakž nž po-
 sedea ačele četęđı in lžžntęılž Transilvaniei;
 dakž marđiıle Karpatıche de atžnçı ale Prin-
 činatelorž nž domina pasęriıle Transilvaniei;
 mi dakž, in fine, ıa kașž de pesvelž kž Ťn-
 gęriı, nž arž fi nžtžtž rekępęe ıa Poloniı kar-
 piı astžzi nž maı esıstž, séž ıa Tępçı kariı as-
 tžzi țragž de mópęe, apoi Kraiı Ťngęremtı nóte
 kž arž fi fostž maı poroçıđı in İntrepındepı-
 le lorž čele kžčeritórie asžpra Romžnilorž. Po-

siǝiznea politikъ шi џeografikъ de astъzi a Prin-
cipatelorъ, intrъ adevъrъ, s'ar pъrе къ къ drentъ
къvintъ поте амъџи fantasia чеа anpinsъ a џн-
гърилоръ in планъриле лоръ челе estravarante,
пъmaï kîtъ џнгъриi zitъ totъши къ Карлъ Ро-
bertъ din лъхнтрълъ Romъniei, шi Mateiъ Кор-
vinълъ din лъхнтрълъ Moldaviei аџ fostъ алън-
гаџи, шi хнълъ шi алълъ къ ръшине, шi хнълъ
шi алълъ фъръ ажъторъ стръинъ. Даръ, къ
deosevire, оре kindъ воръ инвъџа џнгъриi къ
astъzi in Европа нъ maï domneste singръ
drentълъ пъmnълъи, чи, прекъмъ am insemnatъ
maï sъsъ, drentълъ националъ, воинџа наџио-
налъ, in пътереа къреia fie-каре наџизне e
dômnа sorџилоръ sale: drentъ каре инченъ а-лъ
respekta astъzi шi а-лъ проклама dintръ инъл-
џimea тронърилоръ нъ пъmaï Împъratълъ На-
полеонъ, даръ шi инъши Împъratълъ Фр. Io-
sifъ! къ kîtъ maï vîptosъ s'ar къвени ка на-
џизниле съ se respekte intrе sine împrъmъtatъ!

Naivъ este pretensiznea џнгърилоръ ка съ ne
фачемъ тоџи џнгъри nentръ-къ алmintре еi нъ
аръ nsté форма о mare наџизне! Че съ ле
фачемъ noi дакъ еi sîntъ атitъ de нъџинi ла
нъмъръ, sеџ дакъ нъ simtъ in sine însiшi des-
tълъ nstere de виџъ. Kindъ наџизниле кон-
локъitорie, шi къ deosevire Romъnii pretindъ

респектареа знітьці ші independinței лор на-
ціонале, атънчі Ǿнгрїї не деклатъ асъпра Цер-
manismълї ші Panславismълї, адекъ ворѣ съ
не спаріе къ зпѣ періклъ че не-арѣ amenința
їн віиторїз дакъ астьзі пѣ не-амѣ фаче Ǿнгрї.
Am vorbitѣ алъдатъ despre химера Panсла-
vismълї (vezi Istor. Roman. din Dac. Super.
de A. Pariu Parianu, Vol. II, pag. VIII—CXIV.),
їнсъ кіарѣ дакъ ачестѣ періклъ ар фі реалѣ ші
апроне, апої че deosebire ар фі їнтре а не
фаче Ǿнгрї, Славонї сѣѣ Немці? Е кърїосѣ ар-
гументълѣ: фъ-те Ǿнгрѣ, къ де пѣ, веї фі
Славѣ сѣѣ Немцѣ. Че алъ їнsemnéзъ ачестѣ
кърїосѣ раціонаментѣ де кітѣ ка Ромънїї де
фрікъ пѣ кѣтва съ-ї їнгїтѣ кїнд-ва химера Пан-
славismълї, съ се грѣвѣскъ а се фаче Ǿнгрї,
адекъ де о фрікъ їнкіпїтѣ съ не omorimѣ де
вїї ка desperații. Їнсъ Ромънїї пѣ дѣкѣ нїчї
о фрікъ де Славїї конлокїторї: ачестїа сїнт
асъпрїці ка шї пої. Їнтрѣ адевѣрѣ, че алъ
pretindѣ Кроації ші вїецїї Словачі де кітѣ лі-
bertate націоналъ? пої пѣ пѣтемѣ съ пѣ sim-
patismѣ къ ачесте націонї асъпрїте, amenin-
țate totѣ де ачелешї перікъле ка шї пої.

Ǿнгрїї зїкѣ къ дакъ ар рѣмінѣ Transilva-
nia ші їн віиторїз ка пїпѣ акѣмѣ, separatѣ де
Ǿngaria, апої пѣцінїї Ǿнгрї че сїнт їн Тран-

silvania, аръ пері кѣ timpълѣ in mijlocълѣ elementълѣ Romънѣ. Фріка ачѣста а Ѣнгърілорѣ ка маі tóte идеіде ші лѣкръріле лорѣ, е о фрікѣ Inkipzitъ. Romъніі, mълдъmitъ черіълѣ, sînt destълѣ de нѣмероші, нѣ simtъ ničí de кмѣ nechesitatea de а фаче Romъніі “ші din petri,” кмѣ ворѣ Ѣнгъріі: Romъніі нѣ аѣ trevъingъ de а се inmълдї кѣ Ѣнгърї ші Sашї. Pъмїіе Ѣнгърїі Ѣнгърї, Sашїі Sашї, даръ ръмїіе ші Romъніі Romъніі. Romъніі нѣ ворѣ сѣ nimicheskъ пре nimene; Romъніі цинѣ ла independingа депей лорѣ, ші ла о ast-фелїх de organizare а еї, каре сѣ respecte mi dreptъріле націонале ші челе політїче ші чївіле але fie-къррї четьцанѣ, пре temelълѣ челеї маі depline egalitъцї. Дакъ ші кѣ о ast-фелїх de constituțieне арѣ пері Ѣнгърїі, атъпчї е semnъ кѣ нѣ маі аѣ пѣтере de віѣцъ in sine. Romъніі din parte-ле, штіѣ фї dreptъ ші ценероші ші къртръ minoritate: Romъніі ničí о datъ n'aѣ doveditъ spiritъ de кѣчериторї.

Маі зикъ Ѣнгърїі кѣ а пъръсі Transilvania ші а рекънóште naționalitatea Romънілорѣ, insemnѣзъ а да Tъркълї ачѣстъ цѣрѣ. Еѣ insъ n'am аззитъ de ničí знѣ Némcъ din Елвеція каре сѣ dorѣскъ Ѣніреа кѣ Церманія; de ničí знѣ Франчесѣ din Елвеція каре сѣ dorѣскъ Ѣ-

пиреа кэ Франца : ми де ниčí знѣ Italianѣ дин ачѣстѣ цѣрѣ а либертѣциі, каре сѣ чѣрѣ инкорпорареа кэ Italia.

Konstitúesкѣ-se ми Transilvania într'o адеврѣатѣ Елвѣцие. Ачѣста н'ар пѣтѣ сѣ нѣ млѣцѣмѣскѣ пре тоцѣ. Kredinца кѣтрѣ patrie ми prinчипеле сеѣ а fostѣ ми ва фи tot-déзна virteа Ardelénѣлѣи.

Însѣ, нѣ konstitúциѣни Елвѣциане воескѣ Днѣгѣриі, чи *sъспремѣцие* Днѣгѣрѣскѣ ; пентрѣ-кѣ еі инкѣ н'аѣ stădiatѣ vine istoria лорѣ проприе, ка сѣ се конвингѣ оdatѣ кѣ асемине инчеркѣри де съспремѣцие tot-déзна аѣ авѣтѣ челе маі фѣнесте зрѣмѣри. Ётѣ дѣѣе trei esemпле : Пре ла 1514, Днѣгѣриі, дѣпѣ че аѣ фрѣнтѣ де виѣ пре Дожа, амѣкѣлѣ цѣранѣлорѣ, ми дѣпѣ че инжѣгарѣ пре Ромѣниі ми пре Славі ін жѣгѣлѣ шерѣвѣтѣциі пернетѣсе, иі кѣмарѣ ка сѣ апере independinца цѣреі асъпра Тѣрчѣлорѣ ми асъпра Немѣлорѣ. Се инцѣлеце кѣ ачѣѣа дѣпѣ не маі азѣтеле варѣбарѣи че сѣферѣсерѣ дин партиа Днѣгѣрилорѣ, нѣ маі авѣрѣ плѣчереа а-ші вѣрса синцѣле пентрѣ сѣс-ѣинереа ми интѣрѣпеа дрѣнтѣрилорѣ ачѣлеі аристократиі сѣлѣватѣче, ми Днѣгарѣа се сѣѣшиѣ де Тѣрчиі ми де Немѣѣ. Ін секѣлѣ 16, 17, се формѣсе планѣлѣ де а скѣтѣтра жѣгѣлѣ тѣрчѣескѣ. Spре а ажѣнѣце ачѣстѣ

скопъ, între ацѣ, Sinismândă Batori, челъ маї Аикъдосъ între Принципѣ, проѣзне Domnitorъ Ромъні, аскълатѣ! лѣ Mixaïs Biteazдлѣ, ка маї Intiis съ се съѣзъ лѣ, лѣ Batori, а-
 пої съ се лѣте in contra Търчилоръ. Ла 1848,
 ацѣ in черкатъ съ скѣтрацѣ жѣгълѣ немцескѣ,
даръ totъ-deodatъ съ преѣачедѣ Кроація, Тран-
silvania ш. чл. in цѣръ Ѣнгѣрескѣ, ши пре Ро-
мъні ши Слави in Ѣнгѣри. Че аъ ѣрмаѣ, е
 лѣкръ кѣноскѣѣ. Дѣпъ atitea fatala esneriin-
це че ацѣ ѣкъѣѣ, чине ар ѣи крезѣѣ къ вої,
Ѣнгѣриі, аведѣ съ ѣрмацѣ ши астѣзи totъ ка in
трекѣѣ!

Дакъ кѣ вої Ѣнгѣриі ничѣ астѣзи нѣ не пѣ-
темъ инцелѣѣ пре кале дрѣпѣ, сперѣмъ къ
Принципеле аре съ се пѣтрѣндѣ odatъ de не-
chesitatea de a се форма o Transilvanie in мар-
цинѣ сале челе istorice ши национале пѣнѣ
ла Tisъ, pentрѣ къ нѣмаї астѣ-ѣелѣ се ва пѣтѣ
сѣсѣинѣ ечѣлѣвѣдѣ цѣрилоръ ши нациѣнѣлоръ
сѣпѣсе корѣнѣ сале; нѣмаї астѣ-ѣелѣ се ва
пѣтѣ инѣ in ѣрѣѣ o нациѣне аристократѣкѣ de
вр'о патрѣ милиѣне, каре, пре sokotѣла принци-
пелѣ, врѣ съ сѣѣѣѣѣ зече милиѣне de Слави
ши Ромъні; нѣмаї астѣ-ѣелѣ се ва intemeia
пачеа ши adeѣѣрѣта ѣрѣѣѣ entre нациѣнѣ сѣ-
пѣсе ачелѣиши domnitorѣ; нѣмаї intрѣ ачестѣ

kinŝ nŝ se vorŝ ĉiné naĉivnile într'o фервере
ші nemѡдѡміре перманінте каре neінчетатŝ
тѡрѡрѡ пачеа, ші періклітѡзѡ секѡрitateа ші
кіарŝ esistinѡа Имперіѡлѡї; ін fine, нѡмаї ін-
трѡ ачестŝ kinŝ, нѡмаї prin dreptate egalѡ, нѡ
se va рѡчи kredinѡа кѡтрѡ prinĉipele legitimŝ.

IV.

Маресте пѣдинѣ аре съ се челебрезе Конгресълъ націоналъ алѣ тѣтѣрорѣ Ротѣніорѣ дин Трансилваніа, Бѣковіна, Бѣпатѣ, Бѣхаріа, Марѣ-мѣрѣшѣ ши тѣте цинѣтѣрїле кїте се їнтїндѣ пї-нѣ їн Тїсѣ.

Нѣ маї їнкапе їндоелѣ къ Ротѣнії дин а-честѣ конгресѣ аѣ с'о спѣнѣ Ѣнгѣрїорѣ ротѣ-нѣште, адекѣ хотѣрїтѣ, кѣратѣ, ла їнцелесѣ: къ Ротѣнії дорескѣ фрѣціе кѣ тѣте понѣреле че сѣфере ка пої, прекѣтѣ сїнт вравїї Кроаці, ши чеїалалці Славї дин Ѣнгарїа кѣ карїї кїарѣ їн пѣнтѣлѣ лїберѣтѣції націонале авемѣ комѣне їнтересе де апѣратѣ, ши дѣшманї комѣнї де ком-вѣтѣтѣ; аѣ с'о спѣнѣ къ Ротѣнії, кѣ деосевїре дорескѣ паче ши фрѣціе кѣ Ѣнгѣрїї їнтрѣ сѣс-цінереа лїберѣтѣції фїе-кѣреї церї, ши а егалї-тѣції фїе-кѣреї націѣнї.

Дин скопѣлѣ їнфрѣціреї ѣрмѣзѣ кондіціѣнїле їнфрѣціреї.

Еѣ нѣ ам їндоелѣ къ конгресълъ націоналъ алѣ Ротѣніорѣ,

D) Primo et ante omnia, va цинé ла *interpretatea, indivisibilitatea, ши депина independencei а Трансилваніей де цера Шугреспекэ*, прекхмѣ ши де ори-че алтѣ церѣ. Дакѣ Кроація се лхптѣ pentрѣ libertatea ши independencea ей, кѣ китѣ маі вѣртосѣ се кѣвине ка Трансилванія сѣ рѣспингѣ кѣ indignaцие инкалѣфикабилеле претензиѣ але цереї Шугрешті; ши ачѣста кѣарѣ ин пѣтереа дрептѣрилорѣ историче але Трансилваніей, консакрате prin atѣте акте ши жѣрѣ-
 minte, дрептѣрї де каре пѣпѣ акхмѣ нхмаі о minoritate а цереї с'а вѣкѣратѣ, дар pentрѣ каре кѣ deosebire Ромѣнїї ши-аѣ вѣрсатѣ сѣп-
 целе дѣн тѣпхѣрїле маі веки пѣпѣ ин зїлеле дѣн хрѣмѣ. Este прѣ neadeвѣратѣ ачѣса че а спѣсѣѣ famosѣлѣ Фїшпанѣ Гождѣ, ла 19 Ізніѣ, ин ка-
 са magnaцилорѣ, ин нхмеле Ромѣнилорѣ (спре порочїре нѣ л'а инсѣрчїнатѣ нїмїне) кѣмкѣ а-
 chestia арѣ pretinde ка *Diploma Leopoldinѣ sѣ se nimichѣскѣ pentрѣ totѣ-deasna ка smil-
 tѣрїе pentрѣ paцїsnea Ромѣнѣ*. Asemїnea лѣкрѣ н'аѣ черѣїѣ Ромѣнїї нїчї odatѣ кѣчї prin ачѣста арѣ фї черѣтѣ desфїинцареа фѣндamen-
 тѣлѣї жѣрїдїкѣ алѣ independenceї Трансилваніей, prin ачѣста арѣ фї черѣтѣ *Шпїреа!* Адевѣратѣ кѣ ачѣстѣ *Diplomѣ* интѣреште лецїле цереї де атхнчї, челе асхпрїтѣрїе Ромѣнилорѣ, инсѣ аче-

eаші рекно́ште totǵ-odatъ ші дрентзлǵ цери де а ле îndрента, де а ле аврора. Ші Трансильваніа ка цёръ, de jure, n'a пердѣлѣ ачесте дрентзрі, pentрѣ къ Трансильваніа n'a лзатѣ парти ла фаімоселе конкласе де ла Добрицінѣ: Трансильваніа нѣ е цёръ кѣчеритъ ка цѣра Ънгрѣскъ.

Kindǵ se atакъ о цѣрѣ ші о націоне ін кіарѣ еsistingа еї, чеа dintiіѣ ші чеа маї sіntъ datorіncъ а фіе-кѣрхі patriotǵ este ка съ protes-te кѣ solemnitate, ші аноісъ-ші апере лібер-tatea, din tóte пѣтеріле, кіарѣ ші кѣ віѣда, кѣчі дакѣ знеї церї і се рѣнеште кіар е-sistingа, Ваніліа Селіа Ундрентзрі маї пóте фі ворѣ. Кіарѣ pentрѣ ачѣеа Ардеіаніі ла касѣ де аша арѣ фі маї гата де а рѣміне серві ін patria лорѣ, декітѣ серві ін цѣрѣ стрыінъ, ші Ънгаріа е цѣрѣ стрыінъ pentрѣ Ардеіанѣ.

S'о спѣ, дечі, Ромѣніі ші Ънгрїморѣ аша де лѣтѣрїтѣ інкїтѣ съ нѣ пóтъ а нѣ о інцелече, кѣ Ромѣніі ворѣ фрѣціе кѣ Ънгрїі kindǵ о ворѣ мерїта, дарѣ Ъніреа Трансїлваніеї кѣ цѣра Ънгрѣскъ, *інконтра кѣреїа шї-аѣ вѣрзатѣ sіncеле ла 1848, odatъ кѣ канлѣ нѣ о ворѣ.*

II) Ромѣніі съ лѣкрезе інтрѣ ачѣеа ка ін ачесте *імпрецізрѣрі еstraordınарїе, sѣ се кон-вóче ін Трансїлваніа о Konstituantъ ін*

каре ши Ромъниї, ши Һнгро-Сексїї ши Савшї, сз фїе репрезнтацї дснз пропорцїснеа нсмърслї фїе-кърелї нацїснї. Ачестъ Konstituante съ реведѣ констїтуцїснеа интернъ а цереї пре темейлѣ деплїнеї егалїтѣцї нацїонале, політїче ши чївіле. Къчї дїплама Леополдїнъ, Санкцїснеа прагматїкъ, Декретеле де ла 1790, департе де а їмпедекка реведереа лецїлорѣ цереї, дїн кон-тръ асекрѣзъ Адвнърелї регнїколаре — ши астзї тоцї сїнт регнїколе — дрентлѣ де а фаче ши де а аврога лецї, їн зпїре кз прїнчїпеле цереї.

III) Тоцї Ромънїї сз претїндз Һнпреа кз Трансїлванїа а Бсковїнеї, ши кз деосевїре а тотѣ терїторїслѣ Ромънѣ че се їнтїнде нїнз їн Тїса, ши каре де факто се цїне де Һнгарїа.

Ачестѣ пѣмїнтѣ е Ромънескѣ нз Һнгрескѣ: дзпъ дрентлѣ исторїкѣ се кзвїне зртѣторїлорѣ лї Гладѣ ши Мензїморѣтѣ, ачеллї Мензїморѣтѣ каре пре ла а. 904, dedse рѣспхнслѣ лї Арпадѣ: „*Terram autem quam petivit a Nostra gratia, nullatenus concedimus Nobis viventibus*“; да, дзпъ дрентлѣ исторїкѣ, се кзвїне а се цїне де Трансїлванїа каре атїта с'а лзнтатѣ пентрѣ ачестѣ пѣмїнтѣ ши сзнтѣ Прїнчїпїї їндепїндїнцї ши їн тїмпїї дїн зртѣ; геогрѣфїкѣ їнкъ се цїне де Трансїлванїа; дарѣ кз деосевїре се цїне дзпъ прїнчїпїлѣ де нацїоналїтате, проклататѣ

de Principele și de totъ лъмеа. Ачестъ Ъ-
 нире о аѣ черѣтѣ Ромънїи шї ла 1849, прекъмѣ
 се vede din пѣнтълѣ 1. алѣ petițiuneї че аѣ
 datѣ in мїнеме импѣратълѣ, Депѣтаѣїї а тѣтѣ
 наѣзнеа Ромънѣ din монархїа Австриакѣ ла 25.
 Февр. 1849.

Фѣрѣ ачестъ Ънире, Ромънїї din ачесте пѣрѣїї
 sїnt перѣрѣїї. Марѣмѣрѣшанїї кїарѣ астѣзї маї
 vine штїѣ Ънгѣреште deклѣ Ромънеште: шї
 кїндѣ зїкѣ еѣ, Марѣмѣрѣшанїї, їнцелегѣ кѣр-
 тѣрарїї шї фарїсеїї, ерѣ нѣ попорѣлѣ. Депѣтатълѣ
 лорѣ in dieta Пестей ворѣеште кѣ знѣ servilismѣ
 каре desonorѣзѣ. Елѣ нїчї нѣ кѣтезѣ а про-
 пѣнѣа нѣшеле de *Națiune* Ромънѣ; шї нѣ
 се їndoї а спѣне in фаѣа dieteї Ънгѣрештї
 neadeвѣрѣрїле челе маї кѣтезѣтѣрїе, прекъмѣ
 кѣ Ромънїлорѣ нїчї прїн гїндѣ нѣ лї-ар тѣече
 de а pretinde ка терїторїѣлѣ Ромънѣ стѣ се
 кїаме Ромънешкѣ шї нѣ Ънгѣрескѣ, ва че е маї
 мѣлѣ, кѣ Ardelianїї арѣ дори Ънїреа кѣ цѣра
 Ънгѣрескѣ! . . . Чїне дореште in Ардѣлѣ а-
 честъ Ънире? Магнаїї Ънгѣрештї? ачестїа пїнѣ
 ла терорїзмѣлѣ de ла 1848, totдѣзна s'аѣ de-
 кїаратѣ кѣ енерѣїе in контра Ънїреї, шї нїчї
 астѣзї н'аѣ врезнѣ їnteresѣ а се арѣнка in
 fatalїтѣдїле цѣреї Ънгѣрештї, сѣѣ а се перде
 їntre Магнаїї din Песта. Samїї? totдѣзна аѣ

fostă în kontra Țiperei. Sekzii? sermanii Sekzi,
 zeș, naș niči znș interesș de a merșe la Pesta,
 și apoi astzii, Sekzii aș învșatș minte, și
 n'aș sș maї fie nevșni ka la 1848, sș krédș
 amșcipilorș Țngrești kș dakș se vorș lșpta
 pentrș Țipere, și se vorș skșla asșpra Ro-
 mșnilorș, și le vorș aprinde satelș, și le
 vorș kșra în Sekzime, nș nșmaї vitelș či tóte
 lșkrșpile pīnș și asterpștłș, apoi Țngreșii pre
 ei aș sș-ї ameze în lokșpile Romșnilorș.
 Istoria ne aratș kș Sekzii nș nșmaї la 1848,
 darș totdėzna aș fostș înșelacїї, totdėzna aș
 sșferitș din partea aristokratiei Țngrești: ei
 nș potș sș zite așa de zșorș de kite opї le
 aș tșiatș Țngreșii nasșpile și zrekile; őrș kș
 Romșniї, Sekzii n'aș avștș niči odatș nimika
 pīnș la pipomania trekștóriș în kare pikaserș
 la 1848. Sș vedemș dakș znș poporș ka Sekzii
 kariї aș atite legștșrї și interese nș nșmaї
 kș Romșniї din Transilvania kșrora vīndș ólele
 și skīndșpile lorș, darș și kș čeї din Mol-
 davia kșrora inkiriész vracelș și mșnka lorș,
 petrekīndș akolo o parte a viedeї lorș, sș
 vedemș zikș dakș Sekzii se vorș maї lșsa
 și a dóza őrș pradș sșmșșcipilorș strșine.
 Aș dórș Romșniї dopeskș Țiperea? Romș-
 niї și-aș vșrsatș sīncelș inkontra Țiperei,

ші протестъ ші астъзі пре тóтъ зюа ін контра ачелеі Ънірі. Къмъ даръ D-лзі, Депзатзлѣ де Маръмъръшѣ, чѣркъ а амъці пре Ънгърі, ші а арънка пата некредингеі къръ цѣръ а-съпра Ромънілорѣ! Чине г'а інсърчинатѣ пре D-лзі а ворві ін пзмеле знеі алте цѣрі, ін пзмеле знеі націоні пре каре D-лзі нъ о реквнóште, де каре D-лзі с'а ренегатѣ?

Фамосзлѣ адвокатъ знгзрескѣ, Гождъ, Ромънѣ де ориџине, інкъ а цинзтѣ знѣ къвнтѣ знгзрескѣ ін каса Магнацілорѣ, ші а зисѣ мзлте лъкрзрі тьгзліторіе пентръ Ромъні: інсъ че фолосѣ дакъ ле пѣгъ *naționalitatea*, prin ачееа къ претинде къ Ромъніі де о парте арѣ чере ні-мічиреа Діпломеі Леополдіне, адекъ ін фантъ *Ђніреа*; еръ де алта, къ Ромъніі нъ арѣ претинде деосевіреа теріторізлзі Ромънѣ де ачела алѣ цѣреі Ънгзрешіі. Інсъ знде ворѣ локзі Ромъніі дакъ-ші ворѣ інстръіна Ънгзрілорѣ теріторізлѣ націоналѣ? ші знде се ворѣ ад-міністра тькарѣ, Ромънеште, дакъ теріторізлѣ ва фі Ънгзрескѣ? Ші, дінтре тóте, чине а інсърчинатѣ пре D. Гождъ а ворві ін пзмеле Ромънілорѣ?

Къвнтеле челордлці Депзатці Ромъні, пентръ реквнóштереа націоналітѣціі Ромъне, аѣ про-вокатѣ ін діетъ о пеінкпзйтъ інтъртаре. Челе

mai moderate, челе mai modeste modifikări че ащ пропъсщ Ротъниі, къ okazіunea dasvaterеі Adresei, în фавóреа Націзней лорѣ, нъ нъмаі къ s'ащ ръспінсщ тóте, даръ s'ащ ръспінсщ къ indignaціе ши къ ватжокъръ.

Даръ mai bine съ лъсъмщ пре Депѣтаці съ ворвѣскъ, ши камера съ інкее, ми апоі съ жѣдекъмщ.

Аша, ла 7 Ізніщ, Депѣтатакъ Ротънѣ, Попа, а пропъсщ ка în локъ съ се зикъ în adrese „representanții naціsnei Mariare“, спре ім-пъкареа націоналітѣцілорѣ, съ се зикъ „representanții țереі“, фііндѣ-къ цѣра е зна, еръ націзні sînt mai мълте. Ла ачѣста знѣ Депѣтатакъ Ънгърѣ, Вертанѣ, ръспінсе: „къ елѣ шіе кѣткъ Ротъниі sîmцескъ ка ши Ънгъріі, ши кѣткъ аспірацізні ка але D-лѣі Попа потѣ съ айбъ Ротъниі чеі імврѣкаці în мѣтасъ ши пѣнѣръ, даръ нъ попорѣлѣ челѣ de omenie імврѣкатѣ în sѣкмане ши чіóречі, кѣрѣіа îndешерѣтѣ і se ворвеште desure *Dacoromanie*“. Фрѣмосѣ ши къ мълтъ demnitate ръспінсе Владѣ ачесте калъшніі рѣзѣтѣчіóсе, арѣтіндѣ Ънгѣрілорѣ нечеситатеа взней індедецѣрі къ Ротъниі, каре нъмаі prin dreptate егалъ се пóте ажнѣе, еръ нъ prin astѣ-феліѣ de sѣспектѣрі неінтемеіате. Къ тóте ачестеа, amendamentъкъ Ротънѣ се ръспінсе.

Ла 8. Ізніѣ, Депстаціі Ромѣні, Бавешѣ, Маниѣ, Владѣ, Попа, Паскѣ, Бѣтеанѣ, пропѣсерѣ ка Іп локѣ съ се зикѣ „пѣнтѣ де ведере *Marțapă*“, съ се зикѣ „пѣнтѣ де ведере алѣ *patriei*“. Ла ачѣста, Szalay, ренѣмитѣлѣ историкѣ зпгѣрескѣ, імнѣтѣ кѣ апарѣ Ромѣнілорѣ кѣ ла тѣтѣ ока- сизнеа провѣкѣ ла *naționalitate*, ши Іп амен- дamente.ле лорѣ нѣ vede декѣтѣ апѣкѣтѣрѣ де граматикѣ (*irályi kifogások*). Ёрѣ Kalauz Pál, провѣкѣ пре Ромѣні съ-ши ретрагѣ амен- дamenteлѣ, ши маї вине *să se mărturisescă пре sine de Țigări* (*vallják magokat magyaroknak*). Владѣ репликѣ „кѣ-ї каѣтѣ а се цѣне де амен- damente *dăpă* че vede кѣ ли се контестѣ на- ционалитеа“. Eotveos, famosѣлѣ, „promite кѣ елѣ престе пѣцине зѣле аре съ факѣ о моциѣне Іп каѣса националитѣцилорѣ. Нѣ акѣмѣ е лимпѣлѣ де а се trata ачѣстѣ каѣсѣ. Ної кѣ тоциї сѣнтемѣ четѣценї аї Țigăriei, зѣсе Eotveos, *pentru aceea пре nume не пѣте сѣ спере дакѣ deosebitеле seminții але цереї тѣте ла о лалтѣ се нѣмескѣ Națiune Marțарѣ*. Децї ши Іп пѣнтѣлѣ ачѣста тѣ декѣтарѣ *pentru не- скимвареа testăлѣї Adresei*.“ Іп fine, Klauzal зѣче кѣ „*дакѣ Depstații Romăni totș се маї цѣнș де amendamenteлѣ лорѣ, апої еї prin ачѣста deștăntă препѣсș кѣ ворѣ сѣ се рѣмпѣ*

de către Națiunea Magiарă“. Amendamentul Român se răsniise. (Bezi Gazeta Trans. N° 45, darъ mai alesъ Pesti Naplo din 9. Iunie.)

Ла 10. Iunie, Сид. Поповичі, Депутатъ Ромѣнъ, зиче къ chestiunea націоналітѣilorъ în adresa пропъсъ de Deak, e прѣ вагъ, прѣ съперфіціалъ tratatъ, деці фаче елъ знъ amendamentъ în chestiunea націоналъ în termini mai esplicivă, mi anume: „Noi vrem a declara prin o lege ca în patria noastră sз ns fie nici o націоналітате привілеціатъ, чи τότε sз fie egalе, pentru ca fiecare în аsemіne mssrз sз-ші *unótz / isvi patria. U Dej totz ce stz în legele noastre în contrazичere cu аcéstz egalitate, vrem a ridica, mi pre basa depіneі egalităці de dreptz a акорда tetsporъ націоналітăilorъ totz ce éptz întreprіtatea patriei noastre*“. Sзsцінъръ аcéstz amendamentъ Депутаціі Ромѣнї: Аврелих Manix, Факръ ми I. Поповичі. Ла аcésta Eotveos нъне пре masa камерей моцїзнеа че ануцгасе май nainte. Ёръ Vajay ръспънсе къ „касса десвінърей націоналітăilorъ n'ар фї леңле дела 1848, чи гъвернълъ din Viena, ми къ în кітз timpъ ва sta аcéstz гъвернъ, імъкареа нъ е posibilъ“. Se votъ, ми amendamentul Român se răsniise. Despre

ачѣстѣ шедінгъ зиче Pesti Naplo, къ а фостѣ зна дін челе маї інфокате.

Ла 11. Ізніѣ, къ окасїзнеа дешватереї ачелѣї пхнтѣ дін адресъ ін каре е vorba деспре зні-реа Трансїлванїеї къ Ънгарїа, Міхалї, Ромънѣ де пашере, каре їнсъ цїне ла ачѣстѣ Ънїре, пропхсе лърцїреа васелорѣ лецеї електорале пентрѣ Трансїлванїа їнтокмаї ка шї пентрѣ Ънгарїа. Елѣ їнсъ фх аспрѣ комвѣтѣтѣ де демократїлѣ знгрѣскѣ Tisza. Дхпѣ ачееа, Дептатлѣ Ромънѣ, Бавешѣ, пропхне о радїкалѣ модїфікаре а ачелѣї пхнтѣ дін адресъ, ін каре се претїнде контопїреа Трансїлванїеї їн цѣра Ънгрѣскѣ. Бавешѣ аратѣ „къ шї chestїзнеа Ънїреї Трансїлванїеї, їн ultima analysї, їнкѣ este о chestїзне націоналѣ. Аратѣ їллегалїтатеа ачестеї претенсїзнї, шї зиче къ фїе кїарѣ де о схтѣ де орї легалѣ, ea este недрѣнтѣ, фїїндѣкъ пѣ о ворѣ Ромънїї, шї Ромънїї факѣ $\frac{2}{3}$ дін попорѣчїзнеа цереї. Нхмаї дхпѣ че Ромънїї ворѣ фї рекзноскѣцї де нацїзне полїтїкѣ егалѣ, пхмаї атхнчї ворѣ пхтѣ тракта къ Ънгрїї деспре Ънїре. Апої ле адзче амїнте Ънгрїлорѣ къ, зеѣ, дакъ ворѣ аззї Трансїлванїї кхмѣ се респектѣ їн Ънгарїа дрентхрїле челе маї сакре, дрентхрїле націонале, дхпѣ че ворѣ афла де кхвїнтеле знгрѣштї че се цїнѣ аїчї, шї прїн

каре се претинде къ, *Naționalitatea Românez
nicăi-o-dată n'a fostă și ns este apăsată prin
лециле Țigrescuții, și ксѣткѣ лециле де ла 1848,
арѣ фи асигуриндѣ дрентспі егале pentps тоуї :*
апої, зеѣ, пѣципъ плекаре ворѣ пѣтѣ съ айѣ
pentps Țipre некондиѣионалъ, ши інкъ, лѣкрѣ
прѣ фирескѣ, ши маї пѣципъ дакъ амѣ врѣ съ
лї-о импѣнемѣ prin форѣ : ши în adresa про-
пѣсъ де D. Деак се реклѣмѣ Țiprea în тер-
мині карїї нѣ есклѣдѣ ниѣи форѣа. Țiprea нѣ
ар пѣтѣ фи декїтѣ о легѣтѣрѣ билатералѣ între
Țipria ши Transilvania : ачѣстѣ диѣтѣ ка зна
din пѣрѣиле контраенте, нѣ пѣте съ фиѣ жѣде-
кѣтѣре în ^{скасса са}са ^{са}са proprie.^{Libri} Despre ачѣстѣ
кѣвїнтѣ декїтѣ каре ниѣи маї дрентѣ ниѣи маї
moderatѣ din диѣта Țigрескѣ n'a m азїтѣ, Pesti
Naplo зиѣе къ а импѣтѣ де дѣрепе inima фиѣ-кѣрѣї
natriotѣ, ши де атїта інтѣрѣаре інкїтѣ ачѣста s'a
simѣїтѣ sзntѣ totѣ кѣрсѣлѣ шедїнгеї, фиїндѣ-къ
кѣвїнтѣлѣ ачѣла трасе ла їндоѣлъ легалїтатеа
Țiprei Transilvaniei, ши ера о *apriată lovire
în interpitatea natpiei* (nyilt támadás a' haza
integritása ellen).“ Пропѣнепеа Длѣї Бавешѣ,
о сѣсѣ-ѣїнѣрѣ Владѣ ши Пона. Ёрѣ Tisza де
рѣспѣнсе інтѣр'о манїерѣ прѣсте тѣтѣ мѣсѣра
violentѣ ши їнжѣрїѣсѣ pentps Бавешѣ ши Пона.
Інсѣші прѣшедїнтѣле їлѣ обсерѣѣ. Tisza їн-

тревъ пре Бавешъ, чине din Transilvanii л'аъ inkredincatъ съ vorbescъ în пѣтеле лоръ, елъ asigуръ къ Romънии п'аръ фи în kontra Ŗiprei pentръ къ Episcopулъ Romънъ Lemeni ар фи fostъ pentръ Ŗipre, еръ попорълъ ар фи fostъ пѣмаі амъдитъ prin întъртъриле аценцилоръ реакционеі din Вiena, реакционеі че акъмъ de ноъ ши іवेशте канълъ... Se votъ, ши amendamentул Romън, înжурат dar нъ рефстат, се рѣснинсе.

Totъ întrъ ачеа шединъ, Пона, ла пѣнтълъ unde се vorbеште în adресъ despre *egalitate фъръ deosebire de Naționalitate ши Religiune*, пропъсе съ се адаогъ „*ши de naștere*.“ În ачестъ пропънере Ŗнгърии възъръ знъ nedreptъ atакъ асъпра аристокрациеі чеі ъенероше, асъпра касеі magnaцилоръ. Bonis Samu рѣспънсе къ „*квѣнтеле Длѣі Пона amirósъ а Bienese*.“ Ёръ демократълъ Ŗнгърескъ, Tisza László, пре лѣнгъ алте калъмниі, адаъсе къ ачестъ пропънере ка ши касса националитъциі че неінчетатъ се реъсчитъ, нъ поѣте аве алъ скопъ декитъ тѣрѣзрареа ъереі; къ елъ, Tisza, dealtmintре, este inkredincatъ къ асемине хртърі нъ воръ аве ниѣи знъ ефектъ ла попорълъ Romънъ, pentръ къ ачестъ попоръ а къпѣтатъ минте, ши виѣ este Dămnезеълъ Magiarилоръ, каре ва апѣра de amicіи чеі фалши нъ пѣмаі пре мемъриі

naționalității magiare, чи пре întrегъ națiunea magiară sântă care se încелеțe кспинсълă тх-тхрорѣ четъденлорѣ де опі че naționalitate.“.. (Étв testăлă ориџиналă алă кэвintelорѣ лăі Tisza: „okult a' nép töbsége, él a' Magyarok Istene, ki álbarátitol megvédendi nem csupán a magyar nemzetiség tagjait, hanem az *egyetemes magyar nemzetet, melly alatt én e' hazа minden nemzetiséyü polgárainak összегét kívánom érteni*). Попа възіндѣ атіта інтъртаре ші атіте кадомніі, pentрѣ лăкрѣрі care пѣтем зиче кѣ інкѣ sінтă de пѣџінъ импортанѣъ, сінгѣрѣ іші ре-тресе amendamentăлă.

Astă-феліѣ о пѣџірѣ пѣџиніі дарѣ bravіі Ромъніі, кѣ Ѣнгѣріі, ін ачесте шединѣ фамосе, дін care de поѣ не інкредінѣарѣмѣ кѣ ін dieta Ѣнгѣрѣскѣ а пропѣџа пѣмеле де Ромънă, інsemnéзъ а фі ревелă ін контра леѣеі, інsemnéзъ а фі Дакороманă, прекѣм лă-о sнхсе Вертанă; а чере respectarea naționalității, ші egalitate фѣрѣ deosebite de naștere, інsemnéзъ а фі реакџионаріѣ ші комѣnistă, прекѣмѣ іі інжѣ-ріѣ Боніш ші Tisa, інsemnéзъ а се рѣтне де кѣтрѣ monarhie, прекѣмѣ ін фаѣъ лă-о інпѣтарѣ кѣ тоџіі.

Spре а-і консола пре Ромъніі, се скóлѣ Eot-veos, ші пропѣне пѣтїреа хнеі Komisiѣніі de

27 membri care și înțeleg atârnă *kindă dieta*, *kompletînds-se*, *va fi kompetente de a face lege*, сь прегьтэскь лэкръриле în кава націо-
 налітѣilorѣ. *Însă cine este Baroană Eotveos?*
 елѣ este челѣ маї неїмпакатѣ și маї систематикѣ
 дѣшманѣ алѣ принципіалѣ егалітѣїї націо-
 нале. *Bezî кърѣле че а пѣвликат, прекъмѣ : Gleichbe-
 rechtigung der Nationalitäten ; A' 19. Század
 Ezméi*, ш. а. Аша-дар, *chestiunea s'a aminatѣ*
 пнѣ ла комплетареа dietей prin *Șnipea Tran-*
silvaniei, адекъ пнѣ че се ва дефїинѣа фор-
 малѣ *Naționalitatea Romънѣ*. *Se nóte satirѣ*
maї аларѣ ! Ши апої кїарѣ дакъ ачестѣ Kom-
isiune нѣ ва фї sora komisișnilor de ла 1790, *care*
ниѣ пнѣ ла 1848, *нѣ-ші terminaserѣ лэкръ-*
риле, че вине ши че дрентате се nóте аштен-
та де ла мажоритатеа Шнрѣскѣ сѣѣ Magiarisatѣ
а ачестей Komisișni ? ! ...

Нѣ ам індоелѣ къ акъмѣ тоѣ *Romънїи* ворѣ
 фї інделесѣ че інсемнѣзѣ егалитатеа Шнрѣскѣ
din dieta Pestei. Нѣ ера оре маї вине ка маї
 мѣлѣ Бнѣѣанї сѣ фї хрматѣ есемплярѣ лѣ
Mocioni ? Че ісправѣ крѣдеѣї вої къ веѣї пѣтѣ
 фаче інтр'о dietѣ стрѣнѣ ва інимикѣ де мърте
Naționalітѣїї Romъне ? ! Аѣ п'аѣї авѣтѣ акъмѣ
окасиѣне де а вѣ конвінѣе къ ін тóтѣ dieta ва
ін тóтѣ наѣїѣнеа шнрѣскѣ інкъ нѣ s'a івітѣ

знѣ сингърѣ Ѣнгърѣ каре съ се фѣ пронхуцатѣ
 ѣн ѣнцелесълѣ егалитѣциѣ национале, адекъ пен-
 трѣ о *confederaciune egală a națiunilor*, фие-
 каре кѣ територѣялѣ сеѣ, кѣ гѣверпѣялѣ сеѣ, кѣ
 administrăciunea sa, кѣ dieta sa националѣ :
 кѣчѣ че адѣ ѣнсемнѣзѣ *naționalitate*? Нѣ ве-
 децѣ кѣ еѣ ничѣ нѣ ворѣ съ адѣ кѣвѣнтѣялѣ de
națiunii confederate! Нѣ обсервацѣ кѣ вор-
 веле дѣ Деак сѣнтѣ нѣшаѣ амѣцирѣ ѣнсълѣтѣорѣе ?
 Елѣ претинде ка Кроацѣи, Славонѣи, Ромѣнѣи съ
 рекѣноскѣ маѣ ѣнтѣѣ леѣиле de ла 1848, аде-
 кѣ маѣ ѣнтѣѣ съ рекѣноскѣ кѣ сѣнт Ѣнгѣрѣи, съ
 мѣргѣ ла dieta хнгѣрѣскѣ din Песта, кѣ апоѣ,
 не мѣнгѣ D. Деак ши Еотвѣос, фѣцѣ воѣ възни-
 чеѣ кѣ ачѣстѣ dietѣ е ѣенерѣосѣ прекѣм шѣцѣи,
 ши аре съ мѣлѣѣмѣскѣ тѣте националитѣциле,
 ѣнсѣ пѣнѣ атѣнчѣ е неапѣратѣ съ ачентацѣ ле-
 цѣиле de ла 1848!... Се нѣте фаче хнеѣ наци-
 знѣ каре аре коншѣиѣнда демнитѣциѣ sale, о
 ѣнсълѣ маѣ несѣферитѣ декѣтѣ кѣтезареа de а
 ле адреса астѣелѣ де ворѣе, ши ѣнкѣ сѣнтѣ тѣлѣ
 de *egalitate națională*!... Апоѣ нѣ шѣцѣи кѣ
 ѣн ѣѣра ши ѣн dieta *Ѣнгѣрѣскѣ* кахѣ съ вор-
 вѣцѣ хнгѣрѣште, о лимѣъ асиатѣкѣ каре нѣ е
 фѣкѣтѣ пре органѣлѣ Ехронѣнѣялѣи, ши ѣнкѣ маѣ
 пѣцѣиѣ пре органѣлѣ Ромѣнѣялѣи, о лимѣъ каре
 Ромѣнѣялѣ Ардѣлианѣ ничѣ нѣ о кѣносѣте, ши а-

чеї пѣдинї карїї о кѣноскѣ ничі їн кѣрпѣ де 12
 ані нѣ о аѣ нѣтѣтѣ їнвѣца кѣмѣ се каде, шї
 дѣпѣ че о аѣ їнвѣдатѣ кѣ атїта пердере де їмнѣ,
 нѣ ле есте де ничі знѣ фолосѣ їнтелекталѣ: їн
 атїта їмнѣ, дактѣ нѣ о їмѣвѣ Езропѣнѣ, апої
 зеѣ, маї вїне їнвѣца їмѣва кїнезѣ, кѣ ачѣста
 їнкаї аре о їтератѣрѣ. Апої че їнфамїе ар
 фї ачѣеа ка Ромѣнѣлѣ сѣ ворѣескѣ зїгѣреште
 їн Адѣнареа цѣреї: зїлѣ ка ачѣла нѣ ар фї
 Ромѣнѣ, нентрѣ кѣ кїарѣ прїн ачѣеа се деосе-
 вескѣ Ромѣнїї де алте попѣре, кѣ Ромѣнїї
 ворѣескѣ їмѣвѣ Романѣ нѣ варѣарѣ.

Че се цїне де егалїтатеа Ыгѣрѣскѣ де прїн
 Комїтате, апої ачѣста, їн нѣтереа лецїлорѣ
 зїгѣрештї шї а аплїкѣрїї лорѣ, пре де о мїїе де
 орї е маї афѣрїсїтѣ шї декїтѣ Gleichberechti-
 gungѣлѣ лѣї Бах пре каре їлѣ їмїтѣзѣ Ыгѣрїї;
 кѣчї каре Ромѣнѣ нѣ а сїмцїтѣ фокосѣрїле шї
 вѣрѣрїле де сїнце де ла адецѣрїле дїн Сатнарїѣ,
 Арадѣ, Солнокѣ, шї корѣпцїїїле дїн Бїхарїа
 шї де прѣлїнде зїнде мажорїтатеа Ромѣнѣ нѣ
 їсѣлї а-шї адеце Деїстѣтѣ Ромѣнѣ. Ын нѣрцїле
 сѣпѣсе Ыгѣрїеї, афарѣ де фамосѣлѣ Гождѣ,
 ничі знѣ Комїте Сѣпремѣ нѣ е Ромѣнѣ. Шїцї
 кѣмѣ-лѣ сѣспїнсерѣ пре Пїпошѣ, демнѣлѣ Ро-
 мѣнѣ шї Комїте Сѣпремѣ де Зарандѣ, нентрѣ
 кѣ шїї пермїсе а органїса ромѣнеште знѣ

Komitatŭ Romъneskŭ, ши аѣ foste Țigării mai
 vzkroші a restabilі pre xpcisiѣi Beamterі аї
 лѣи Бах, dektŭ съ сѣфере deregъtorі Romъні.
 Шиді къ Бранѣ, Къпитанѣлѣ Съпремѣ de Фъ-
 гърашѣ totŭ аша ера съ о пѣцѣскѣ. Шиді
 кѣткѣ ла Нъсъдѣлѣ нѣмисерѣ Țigării de Komite
 Съпремѣ пре знѣ Немѣцѣ de аї лѣи Бах, te-
 mindŭ-se a trimite знѣ Țigărѣ, ши неврѣндѣ а
 пѣне знѣ Romънѣ, ши нѣмаї дѣпѣ че Romъніи
 нѣ воірѣ а приими пре Немѣцѣ, se trimise Бо-
 хѣдѣлѣ, негрешитѣ май мѣлтѣ pentрѣ-ка съ
 скапе Клѣжѣлѣ de ачестѣ Romънѣ аттѣ de in-
 komodѣ Țigărilorѣ.

Étѣ кѣмѣ имитѣзѣ Țigării sistema лѣи Бах!
 Étѣ че insemnéзѣ egalitatea наѣионалѣ че рѣ-
 сѣна in гѣра май тѣтѣрорѣ депѣтаѣиорѣ знѣгѣ-
 рештї фѣрѣ osebire de partidѣ, къчї partida
 демократикѣ нѣмаї prin о май несѣферитѣ in-
 tolerанѣ ши violenѣ се deosebеште de чеа
 aristokratikѣ.

Étѣ nechesitatea de a se знї Romънѣлѣ къ
 Romънѣлѣ! Аичї каѣтъ съ insemnezѣ къ кѣ-
 носкѣ Romъні къ вѣпѣ kredinѣ къриї арѣ дори
 Țiprea Transilvaniei, pentрѣ ка тоѣ Romъніи
 съ фїе ла знѣ локѣ. Інсъ, кіндѣ fratere meѣ
 се афлѣ къзѣтѣ intr'знѣ периклѣ de мѣрте, нѣ
 хрѣмѣзѣ ка съ тѣ арѣнкѣ ши еѣ intrѣ аче-

лаші періклѣ, чи зрмѣзъ ка ши еѣ ши елѣ съ
 лѣкрѣмѣ *din tóte paterile pentru scâparea lui*.
 Дакъ а цинѣ къ крединѣ да indenendinца кон-
 ститѣциональ а Трансилваніей, ши да знитатеа
 ши егалитатеа національ а Ромънілорѣ, Іnainteа
 Ынгърілорѣ іnsemnéзъ а фі Реакціонаріѣ, Дако-
 ромънѣ, Separatistѣ: апої, Ромънії, фъръ Іn-
 doелъ, sînt Реакціонарі, sînt Дакоромъні, sînt
 Separatistі Іn ачестѣ іnceлесѣ; ерѣ дакъ Ын-
 гъріі інкълпъ пре Ромъні къ арѣ вре съ се
 рѣмпъ de monarchie, сѣѣ къ арѣ фі зпелтеле
 кѣїва: sînt nedemni казѣмніаторі.

О атіѣдине енерѣікъ, вѣрвѣтѣскъ а Конгресълі
 Ромънѣ ва фаче зпѣ serviciѣ маї взнѣ Ынгър-
 рілорѣ deкитѣ servilismѣлѣ miserabilѣ, deкитѣ
 іngъшіріле ши ворвеле амѣѣіторіе къ каре се
 presintѣ Іnainteа Ынгърілорѣ знії Ромъні
 пѣкътоші. Адѣкъ-ші аmintе ачестіа, къ Ынгъріі
 пѣ ворѣ къпѣта mіnte пѣнѣ че Ромъніі пѣ ворѣ
 dovedі къ фапта къ пѣ ворѣ а фі Ынгърі; ши
 а къпѣта тѣкарѣ атта mіnte китѣ абеа контеле
 Szechenyi челѣ smintitѣ, ши а vedé лѣкрѣріле
 тѣкарѣ аша de кїарѣ прекѣтѣ ле vedea пре да
 Augstѣ 1848 Баронѣлѣ Вешелені челѣ орѣ:
 ачѣста sokotѣ къ este ши Іn іntересѣлѣ Ынгърілорѣ.

Кѣ китѣ Ромъніі ворѣ фі маї енерѣічї, маї
 simѣіторі да онѣреа ши demnitateа лорѣ наці-

опалъ, кѣ зпѣ кѣвѣнтѣ: кѣ кѣтѣ ворѣ фѣ маѣ
 Ромѣнѣ, кѣ атѣтѣ шѣ Ѣнгѣрѣ маѣ кѣрѣнтѣ ворѣ
 фѣ сѣлѣцѣ а рекѣнѣште дрептѣлѣ егалѣ алѣ це-
 рѣлорѣ мѣ алѣ нацѣиѣлорѣ. Нѣ ведѣцѣ кѣ
 Ѣнгѣрѣ с'аѣ фѣкѣтѣ маѣ блѣнѣ кѣтрѣ Кроацѣ
 декѣнтѣ Кроацѣ лѣ-аѣ ворѣитѣ ла ѣнцелесѣ ка
 о нацѣиѣне демпѣ. Сѣ-ѣ сѣлѣмѣ а фѣ дрептѣ шѣ
 кѣтрѣ поѣ. Сѣ-ѣ фачемѣ а ведѣ, дакѣ ворѣ сѣ
 вадѣ, кѣ дѣѣ нацѣиѣнѣ лѣбере сѣнт маѣ тарѣ
 асѣпра дѣшманѣлѣ комѣнѣ, декѣтѣ кѣнтѣ зна
 асѣпрѣште пре чѣеалалѣ.

În fine, ca sѣ revenimѣ de unde ne amѣ
 аѣтѣтѣ: *reîncorporarea кѣ Transilvania a
 teritoriѣлорѣ (Romѣne din цѣра Ѣнгѣрѣскѣ, este
 шѣ ѣн интересѣлѣ ѣнведѣратѣ алѣ Монархѣлѣ,
 спре а креа прѣн ачѣста зпѣ ечѣлѣбрѣ ѣнпре
 цѣрѣле шѣ нацѣиѣнѣле сѣпѣсе корѣнѣй салѣ, шѣ а пѣне
 оdatѣ капѣтѣ фрекѣрѣлорѣ нацѣиѣналѣ челорѣ атѣтѣ
 de перѣкѣлѣсе pentрѣ ѣнпрегѣ Имперѣлѣ сеѣ.*

IV) Пѣнѣ че с'арѣ зпѣ тѣте терѣторѣеле ачѣстеа
 кѣ Transilvania, шѣ пѣнѣ че Konstѣtѣzanta ва
 реведѣ konstѣtѣzѣiѣnea цѣреѣ, Конгрѣсѣлѣ сѣ
 пѣтѣмѣскѣ *o Komѣsѣiѣne сѣѣ маѣ бѣне Ѣниверсѣтате
 перманѣнте pentрѣ аѣзрарѣа ѣнтерѣселорѣ на-
 цѣиѣналѣ. Ачѣстѣ Komѣsѣiѣne сѣ фѣе пѣнѣ атѣнчѣ
 офѣцѣиалмѣнте рекѣсноскѣтѣ de гверѣнѣ.*

Еа сѣ се комѣнѣнѣ дѣн Ромѣнѣиѣ чѣѣ маѣ

independinței, ceї маї провадї, нѣ ка Komisiunea din Săbiuș, în care zniї se pare къ нѣмаї pentрѣ ачеа аѣ întraѣ pentрѣ ка сѣ se petрагѣ éръшї кѣ skandalѣ.

Ла прохъперea ачестей komisiunii сѣ se нѣ-мѣскѣ Komicii съпремї, în tóte komitatele znde Romъниї формѣзѣ мажоритате. Ачешї сѣ vorbѣскѣ официалѣ în tóte казседе атингѣтóрїе de teritoriѣлѣ Romънѣ dintre Карпацї ми Tisъ. Кѣ знѣ кѣвѣнтѣ, ачестѣ Komisiune сѣ fie *Universitatea politică* а Națiunei Romъне dintre Карпацї ми Tisъ, întrѣ ачестѣ сѣ-шї гѣсѣскѣ Romъниї знитатеа дорѣ националѣ ми политикѣ, кѣчї прекъмѣлѣ знѣ individѣ але кѣрѣї мембре органиче sînt desфѣккте, лешинѣ în дѣрерї ми съферинге, перде кѣ înчетѣлѣ totѣ spiritѣлѣ de viéцѣ, ми în зршѣ мóре: de asemine ми Romъниї нѣ potѣ три deкѣтѣ нѣмаї зницї фииндѣ.

Ачестѣ Komisiune сѣ фзнкционезе пѣнѣ атзичї пѣнѣ кѣндѣ Бѣковина, Banatѣлѣ, Biharia, Марѣмѣръшѣлѣ ми челелалте цинѣте пѣнѣ în Tisa, се vorѣ репкорпора кѣ Transilvania, ми пѣнѣ кѣндѣ се ва реведѣ ми се ва ставилї пре дрептате konstítuciunea Transilvaniei.

Аша дарѣ, pesъмѣндѣ:

INDEPENDINȚA KONSTITUCIONALĂ А TRANSILVANIEI;
KONSTITUIREA EI INTERNĂ PRIN O KONSTITUANTĂ;

РЕІНКОРПОРАРЕА КЪ TRANSILBANIA А ЧЕЛОРЛАЛТЕ
ТЕРИТОРИЕ РОМЪНЕ;

О КОМИСИЈНЕ СЕЃЪ ДНИВЕРСИТАТЕ ПЕРМАНИНТЕ ОФИ-
ЧИАЛМИНТЕ РЕКЪНОСКЪТЪ ПІНЪ ЛА КОНСТИТУИРЕА ДЕ-
ФІНИТИВЪ А ЦЕРЕИ, ШІ ПІНЪ ЛА РЕІНКОРПОРАРЕА ЧЕ-
ЛОРЛАЛТЕ ТЕРИТОРИЕ РОМЪНЕ;

Етъ, Інтре алтеле, кам че се пѳте кѣ дрептъ
кѣвІнтѣ аштепта де ла Конгресълѣ націоналѣ алѣ
Ромъніорѣ.

Дакъ Днѣрїї се днвоескѣ ла ачесте пѣнте
де егалитате, кѣ аттѣ маї вине: еї атѣнчї сІнт
фрації nostri, шї кѣ пѣтерї ѣпите не вомѣ лѣпта
Ін контра абсолѣізмѣлѣї де орї ѣнде ар венї;
ерѣ алтІнтре нѣ мерїтѣ ка Ромънїї сѣ ле Ін-
тІндѣ мІна, нїчї сѣ лї о прїмескѣ кІндѣ еї
о ар Інтінде Ромъніорѣ. Пре алте баше нѣ
е кІпѣ де апропїаре, де Інделеѣере, де фрѣѣе.

* * *

Днкѣ ѣнѣ кѣвІнтѣ деспре локѣлѣ ѣнде аре
сѣ се ѣпнѣ Конгресълѣ Ромънѣ. Еѣ ѣпнѣ мѣлтѣ
ла ачееа ка локѣлѣ конгресълѣї сѣ фїе Алба-
Іѣліа, фѳста капїталѣ а Трансїлбанїеї. С'а вор-
вїтѣ де Тїмїшѳра. Тїмїшѳра днсѣ, челѣ пѣ-
ѣпнѣ астѣзї, нѣ пѳте фї локѣлѣ де Інтрѣнїре а
Націѳнеї Ромъне. Стрѣнепѳї аї лѣї Гладѣ

шї аї дї Менѣморѣѣ Вітѣзлѣ, шї чеї че ацї
 маї рѣмасѣ Ромѣнї дїн стрѣпеночїї дї Дра-
 гомѣ каре с'а възлѣ сіліѣ а-шї пѣрѣсі па-
 триа пентрѣ тот-деаѣна дїн каѣса аѣпрїорѣ
 зпгѣремтї! вої тѣзѣ сѣ венїцїї їн Ардѣлѣ, нѣ
 Ардѣленїї сѣ мѣргѣ їн Ѣнгарїа. Че шїрїтѣ
 ар нѣтѣ сѣ їнсѣде репрезїтанцїорѣ Нацїѣ-
 неї Ромѣне, локалѣѣ Фїшпанатѣлѣї зпгѣрескѣ
 дїн Тїмїшѣра, шї зїдѣрїде ачестѣї четѣцїї. Бѣ-
 пѣцанїї сѣ віе ла Ардѣлѣ ка сѣ маї ваѣѣ Сар-
 місеѣѣѣса шї патріа Корвїнїорѣ; Бїхѣренїї шї
 Марѣтѣрѣшанїї еѣте неанѣратѣ сѣ маї прївѣ-
 скѣ кїмпѣлѣ дї Траїанѣ, шї сѣ версе о лакрї-
 тѣ фѣрвїнте ла локѣлѣ чѣлѣ фаталѣ алѣ мѣртеї
 чеї перѣзѣхнате а дї Міхаїѣ Вітѣзлѣ. Е віне
 сѣ їнтрѣмѣ кѣ тоцїї їн Алѣа-Іѣліа пре пѣрта
 пре каре їнтрѣсе Міхаїѣ Вітѣзлѣ, їн четатеа
 де ла пѣлѣле мѣнцїорѣ де азрѣ че рѣзѣнтѣ
 їнкѣ де вітежїїде дї Хорїа шї Іанкѣлѣ.

